

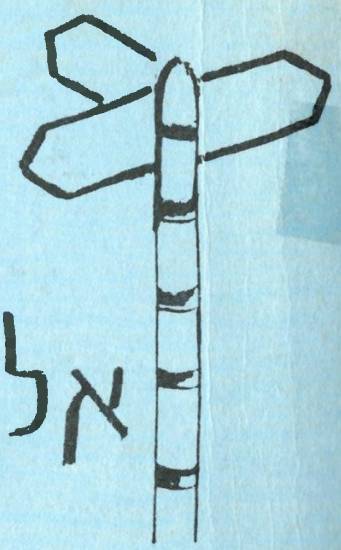

אלפון הרחובות

ביהוד

המרכז הפדגוגי

תשמ"ח - 1988

עש לוי ששון ז"ל - יהוד.

ולסיום, אני רוצה להודות לכל מי שתרם מזמנו ומכישרונו כדי שנוכל לחגוג את יום הולדתה ה-100 של העיר שלנו, ולכל מי שהגיע לכאן היום כדי לחגוג איתנו.

תודה רבה לכל חברי ועדת ההיגוי, שעבדו קשה במשך כל השנה כדי להפוך את האירועים שלנו לכל כך מיוחדים.

תודה מיוחדת לחברי ועדת המשנה לתרבות, שהיו אחראים על כל האירועים המדהימים שהתקיימו בעיר במהלך השנה.

ולבסוף, תודה לכל אחד ואחת מכם, שבזכותכם העיר שלנו היא מקום כל כך מיוחד.

תודה, ושנה הבאה בירושלים!

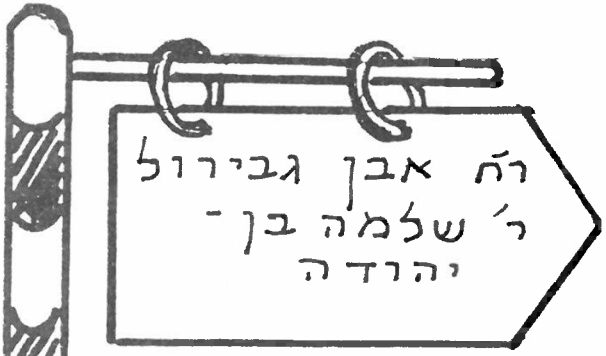

(רשב"ג 1021 - 1058)

אחד מגדולי המשוררים והפילוסופים העיברריים בספרד בימי הבינייים.

איש ידוע חולי מנעוריו.

שיריו מצטיינים בביטויים העז - מהם מלאי שמחת חיים, ומהם מלאי תלונה על מצבו החמרי והנפשי בגלל חלייו.

שירת הקודש של רשב"ג מתנה את סבל האומה הנתונה בשביה והכמיהה לגאולה.

שירו "כתר מלכות" שהוא המנון נעלה לאלוהים הוכנס לסדר התפילות של יום הכיפורים.

מכתביו הפילוסופיים הגיעו אלינו - הספר "מקור חיים" ו"תקון מדות הנפש", שנכתבו במקורם ערבית.

שפל רוח שפל ברך וקומה

שְׁפַל רוּחַ שְׁפַל בֶּרֶךְ וְקוֹמָה
אֲקַדֶּמְךָ בֹּרֶב פַּחַד וְאֵימָה
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחְשָׁב בְּעֵינַי
כְּתוֹלַעַת קְטַנָּה בָּאֲדָמָה
מְלוֹא עוֹלָם אֲשֶׁר אֵין קֵץ לְגָדְלוֹ
הֲכָמוֹנִי יְהַלֶּלְךָ וּבַמָּה
הַדֶּרֶךְ לֹא יְכִילוּן מַלְאֲכֵי רוֹם
וְעַל אַחַת אֲנִי כַּמָּה וְכַמָּה
הֲטִיבוֹתְךָ וְהִגְדַּלְתָּ חֲסָדִים
לְךָ תִּיטַב לְהוֹדוֹת הַנְּשָׁמָה[44]

שלמה אבירם.

רח אברבנל, דון יצחק

(1508 - 1437)

מדינאי, פרשן התנ"ך ופילוסוף יהודי. נולד בליסבון.
אביו היה שר האוצר של מלך פורטוגל. קבל חינוך יהודי וחילוני מעולה.
מלא התפעלות מן היהדות לה הקדיש את שנות נעוריו ללמוד הפילוסופיה היהודית הדתית.
רכש לעצמו ידיעות רבות בתלמוד ובמדעים.
לפני שמלאו לו עשרים שנה כבר כתב חבורים חשובים.

כשרונו כמדינאי נתגלה בגיל צעיר. לאחר מות אביו, נתמנה שר - האוצר של אלפונסו החמישי - מלך פורטוגל. אך על אף מעמדו הרם וההון הרב אשר ירש מאביו, לא רחק לבו מאחיו הסובלים.

בשנת 1492 עם גרוש יהודי ספרד יצא בראש אחיו לגולה והלך לנאפולי.
בשנת 1495 כבשו הצרפתים את העיר והוא נאלץ שוב לנדוד, הפעם לונציה.
על אף נדודיו הרבים ועבודתו המדינית שגזלה את רוב זמנו, לא פסק כל ימיו מלמוד תורה ומכתיבת ספרים.

נוסף לפרושיו לספרי התנ"ך, כתב ספרי מחקר בפילוסופיה וספרי זיכרון עם הנוצרים בענייני דת. ואלה הם חיבוריו:

פרוש על "התורה והנביאים". פרוש על "מורה נבוכים". "ראש אמנה". "על שלושה עשר העקרים לרמב"ם". עטרת זקנים". "מפעלות אלוהים". "שמים חדשים". "בעניין בריאת העולם". "משמיע ישועה". - דברי פולמוס נגד הנוצרים ופרושיהם לקטעים המשיחיים שבתנ"ך.

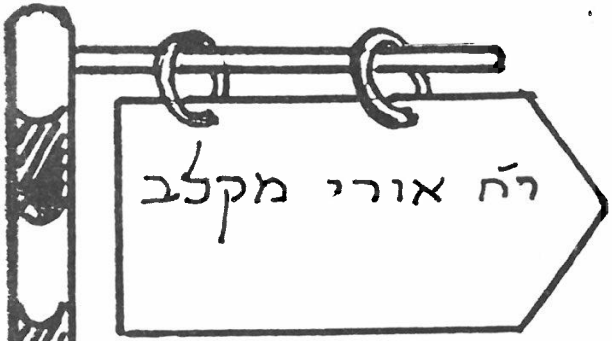

נולד בפתח תקוה למשפחה שומרת דת ומסורת.
היה מטובי התלמידים ונבאו לו עתיד ספרותי.

בעל להט לאומי עמוק, הקדיש הרבה זמן ומרץ לפעולות במחתרת, שתקן,
מכונס בתוך עצמו. מלא תפקידים שונים באצ"ל.

השתתף בהרבה פעולות נגד הבריטים. (התנפלות על משטרת רמת-גן לשם החרמת נשק).
שימש קשר למפקד הסניף במחתרת. הכיר אישית את כל החברים והמפקדים
שרכשו לו אמון בלתי רגיל.

עלה בדרגות הפיקוד לראש קבוצה. רוב פעילותיו היו מכוונות להגנה על פתח תקוה
מפני האוייב הערבי.

השתתף בכיבוש צפון יפו ומיד אחרי כן יצא עם פלוגתו לכבוש יהודיה -
כפר ערבי שאיים על פתח תקוה.
תוך כדי החפרו במקלע, הגן על חבריו, הצליח במשימתו להבטיח את הדרך לקבוצתו
להתחבר עם יתר היחידות ולפרוץ את שורות האוייב.

הוא עצמו נפצע ונפל ביהוד, גופתו הוטמנה בפתח תקוה.

עברים! הנוער הלוחם לא יירתע מפני קרבנות ויסורים, דם וסבל, הוא לא ייכנע ולא ינוח כל עוד לא יחדש את ימינו כקדם, כל עוד לא יבטיח לעמנו מולדת, חרות, כבוד, לחם, צדק ומשפט. ואם עזור תעזרו לו, הרי תחזינה עיניכם בקרוב בימינו בשיבת־ציון ותקומת ישראל. וכה יתן וכה יוסיף לנו האלהים.

(מתוך: המרד, מאת מנחם בגין. תל־אביב, אחיאסף.)

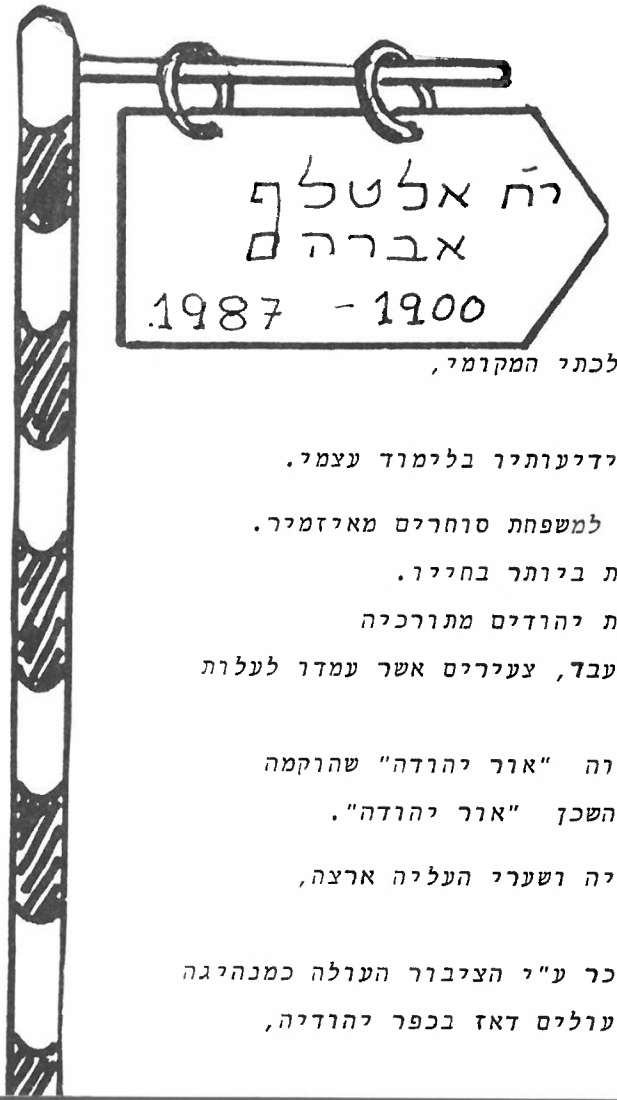

אברהם נולד באיזמיר בשנת 1900 ולמד בבית הספר הממלכתי המקומי,
במקביל למד מקצועות יהדות אצל הרב המקומי.
צמאונו ללימודים היהודיים, הכריח אותו להרחיב את ידיעותיו בלימוד עצמי.

בשנת 1928 נשא את אשתו אסתר אלטלף לבית חודרה, בת למשפחת סוחרים מאיזמיר.
שאף לעלות ארצה, וזאת היתה אחת משאיפותיו המרכזיות ביותר בחייו.
הלה בקשר מתמיד עם שליחי העליה, או העוסקים בעליית יהודים מתורכיה
ותקופה מסויימת הכשיר בכרם ובשטחי החקלאות שהיה מעבד, צעירים אשר עמדו לעלות
ארצה ולהשתקע בקיבוצים או במושבות חקלאיות.
היו אלה בחורים ובחורות שלקחו חלק בייסודה של החווה "אור יהודה" שהוקמה
בסביבות איזמיר, ואשר על שמה נקרא אחר כך היישוב השכן "אור יהודה".

בחודש נובמבר 1948, כאשר נפתחו שערי היציאה מתורכיה ושערי העליה ארצה,
עלה לישראל בלוויית ציבור גדול.
משלבי העליה הראשונים ועוד בהיותם במרחבי הים, הוכר ע"י הציבור העולה כמנהיגה
של הקהילה ואכן בירוזמתו ובפעילותו, התיישבו רוב העולים דאז בכפר יהודיה,

כיום יהוד שלנו. יהודיה, הוכרזה כמועצה מקומית ונקרא שמה בישראל - יהוד.
מעובד הועד המקומי, נבחר בבחירות הראשונות לראש המועצה המקומית של יהוד
וחזר ונבחר לשלוש קדנציות נוספות ורצופות.
הוא הנהיג את הישוב בשנות התבססותו, עד שהפך מיישוב של עולים ליישוב ישראלי,
העומד ברשות עצמו, למקום ישוב מבוקש, אשר רבים רוצים ביקרו.
החינוך היה הדבר החשוב ביותר, עשה הכל שילדי יהוד ילמדו במקום.
את תפילותיו נשא לאיחוד העם, חלם לראותו מאוחד - עם אחד.

בשנת 1960 פרש לגמלאות מראשות המועצה והתמסר לעסקנות ציבורית במישורים שונים,
שימש תקופה ארוכה כחבר המועצה הדתית ביהוד יחד עם זה בנה ביהוד את אחד
מבתי הכנסת היפים והמפוארים שבה, הלא הוא בית הכנסת "בית מאיר" המשמש
מקום לפעילות תורנית, תרבותית וציבורית.
נפטר בשנת 87 לחייו שהן פ"ז שנים - שבע ימים מאושר להקבר בחלקת
הקבר ביהוד שכה אהב.

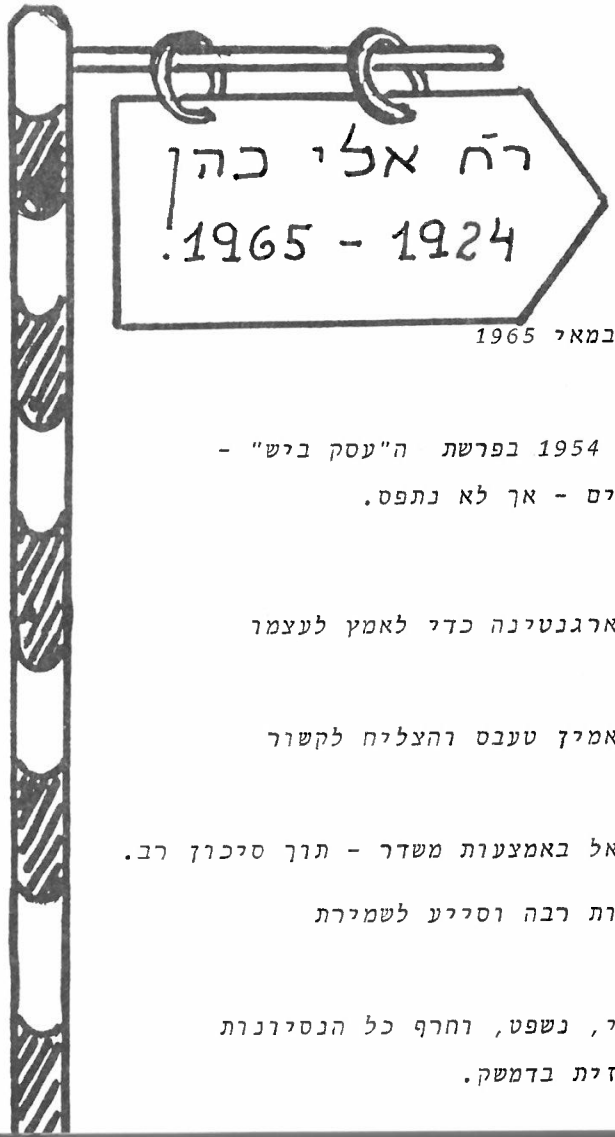

איש בטחון ישראלי שהוצא להורג בסוריה ב-18 במאי 1965
באשמת רגול לטובת ישראל.

הוא נולד ב-1924 במצריים. שם היה מעורב בשנת 1954 בפרשת ה"עסק ביש" -
מבצע חבלה שבוצעה במצריים בידי סוכנים ישראלים - אך לא נתפס.

ב-1957 עלה ארצה ועבד כמתרגם ורואה חשבון.

ב-1960 התגייס לשרותי הבטחון ונשלח תחילה לארגנטינה כדי לאמץ לעצמו
זהות חדשה כגולה סורי.

כעבור שנתיים הגיע לדמשק בשם המושאל כאמיל אמין טעבס והצליח לקשור
קשרים עם הצמרת הסורית.

את הידיעות החשובות שהשיג בדמשק העביר לישראל באמצעות משדר - תוך סיכון רב.

המידע הסודי שמסר ממקור ראשון היה בעל חשיבות רבה וסייע לשמירת
בטחונה של ישראל.

ב-1965 נתפש אלי כהן בידי שרות הבטחון הסורי, נשפט, וחרף כל הנסיונות
להציל את חייו, הוצא להורג בתליה בככר המרכזית בדמשק.

המרגל שלא חזר

הסוחר הארגנטינאי העשיר כאמל אמין תאב'ת בילה בחברת ידידו מייג'ור סלים חאטום, מפקד כוחות הקומנדו בצבא הסורי, באחד מבתי הקפה היפים של העיר דמשק. מאז הגיע אליה מארגנטינה התאהב ברחובותיה הצבעוניים של דמשק, במסגדים שהתנוססו בה ובריחות המיוחדים לה.

דבר אחד לא ידעו מייג'ור חאטום והאנשים החשובים האחרים: שאותו "כאמל" היפה והנדיב לא היה אלא הישראלי אלי כהן מבת־ים, שיצא למשימה לאומית בשליחות ה"מוסד", ובנועם הליכותיו השכיל למשוך אנשים בלשונם ולגרום להם לחזר אחר חברתו.

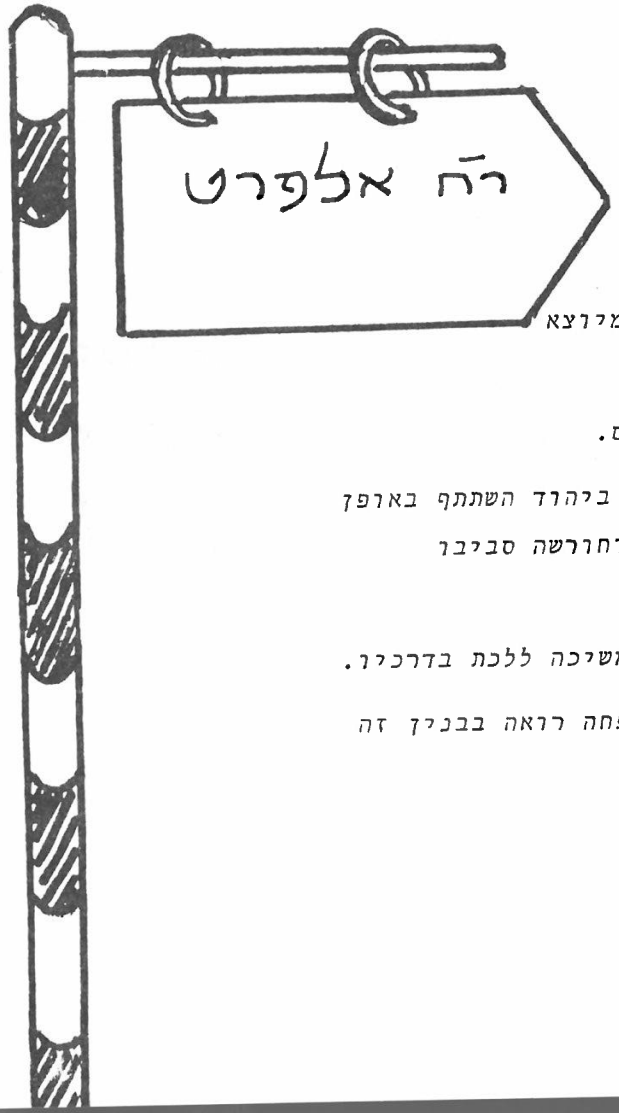

משפחת אלפרט תורמים ציונים מסורים ועשירים מיוצא ביאליסטוק בארצות הברית.

תרם והתרים למגבית היהודית המאוחדת במשך שנים.

עם הקמת קרית ביאליסטוק (שכונת בית שמואל) ביהוד השתתף באופן פעיל בהקמתה ותרם מכספו להקמתו של בנין נאה וחורשה סביבו עבור גן ילדים במקום.

לפני מספר שנים נפטר, ומשפחתו, בעיקר אשתו ממשיכה ללכת בדרכיו.

גן הילדים בקרית ביאליסטוק נקרא על שמו והמשפחה רואה בבניין זה את מפעל אביהם ודואגים לצרכיו.

שמעתי שהיה כאן מישהו שרצה לדבר איתי.
אני לא יודע מי זה היה, אבל הוא אמר שהוא
יחזור מחר בבוקר.

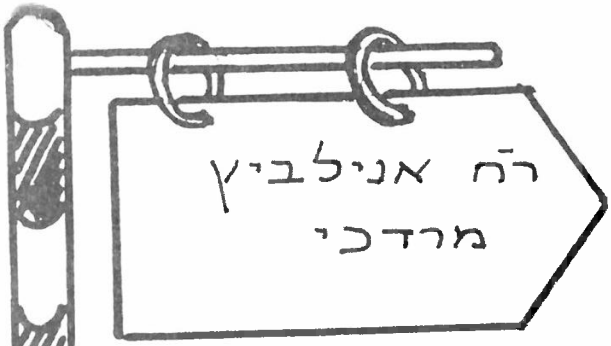

(1943 - 1919)

מפקדו הראשי של מרד יהודי גטו ורשה נגד הגרמנים במלחמת העולם השניה.

נולד בורשה, חניך תנועת "השומר הצעיר".

כשפרצה המלחמה היה אחד המנהיגים של סניף התנועה בורשה.

לאחר שהגרמנים התקרבו לעיר, ברח מפוליין כדי לעלות לארץ ישראל, אך נתפס על הגבול הרומני.

אחרי כיבוש ורשה ע"י הגרמנים, השתתף בארגון פעולות חינוכיות בקבוצות קטנות ובהוצאת עתון מחתרתי "נגד הזרם".

כשנוסד "הארגון היהודי הלוחם" נתמנה למפקדו.

בינואר 1943 עמד בראשה של קבוצת לוחמים בגרמנים ברחובות העיר, ורק הוא לבדו נשאר בחיים מכל חבריו.

עם פרוץ המרד הגדול של יהודי ורשה ב-19 באפריל 1943 ארגן אנילביץ את הלוחמה. לאחר שלושה שבועות של קרבות גילו הגרמנים את המחבוא, שבו שכן המטה הראשי של "הארגון היהודי הלוחם" ורוב הלוחמים ואנילביץ בכללם, הומתו.

על שמו נקרא קבוץ "יד מרדכי" בדרום, ובו האנדרטה לזכרו, יצירתו של הפסל נתן רפופורט.

(1899 - 1933)

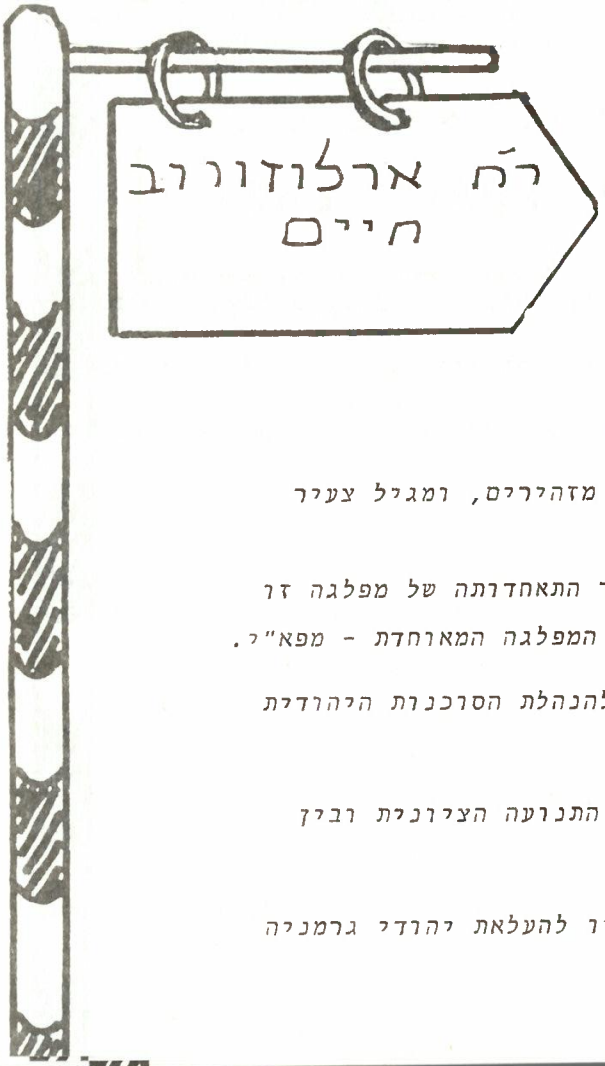

מדינאי ציוני, ממנהיגי תנועת העבודה הציונית.

נולד באוקראינה. בילדותו עבר עם הוריו לגרמניה.

למד מדעי הכלכלה באוניברסיטת ברלין. בעל כשרונות מזהירים, ומגיל צעיר התבלט כמנהיג בתנועה הציונית בגרמניה.

בשנת 1924 עלה לארץ. מראשי "הפועל הצעיר", ולאחר התאחדותה של מפלגה זו עם "אחדות העבודה" בשנת 1930, היה ממנהיגיה של המפלגה המאוחדת - מפא"י.

בקונגרס הציוני ב-17, בשנת 1931 נבחר ארלוזורוב להנהלת הסוכנות היהודית וניהל את המחלקה המדינית שלה בירושלים.

הוא הצליח להפיג במידה רבה את המתיחות ששררה בין התנועה הציונית ובין השלטונות הבריטיים אחרי מאורעות תרפ"ט.

לאחר שהיטלר עלה לשלטון הקדיש ארלוזורוב את מאמציו להעלאת יהודי גרמניה לארץ ישראל ולהצלת רכושם.

המפלגה הרביזיוניסטית מתחה בקרת על פעולה זו, שראתה בה נהול מו"מ עם האוייב הנאצי.

ב-22 ביוני 1933 (כ"ג סיון תרצ"ג) נרצח ארלוזורוב בידי אלמונים על שפת ימה של ת"א.

על שמו ישובים, רחובות ומוסדות שונים בישראל.

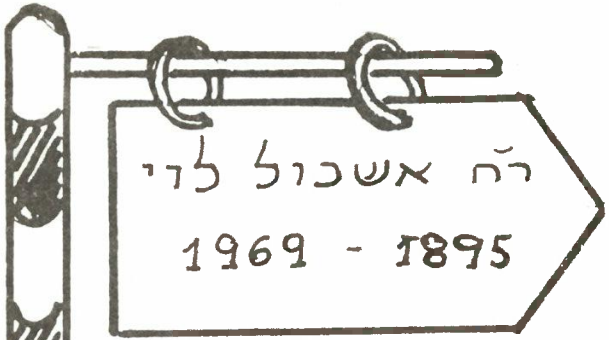

(שמו הקודם שקולניק - 1895 - 1969)

ראש הממשלה השלישי של מדינת ישראל. כיהן בתפקיד זה מיוני 1963 עד יום מותו, ובשנים 1963 - 1967 גם שר הביטחון.

לפני כן מלא תפקידים חשובים רבים בהסתדרות העובדים, במפא"י, בסוכנות היהודית ובממשלה.

נולד באוקראינה למשפחה חסידית אמידה. בגיל 16 נכנס לבית ספר תיכון עברי בוילנה והצטרף לתנועת "צעירי ציון".

בשנת 1914 עלה לארץ ישראל ועבד כפועל חקלאי במושבות.

התנדב לגדוד היהודי בצבא הבריטי במלחמת העולם הראשונה. לאחר ששוחרר ב-1920, היה בין מיסדי קבוצת דגניה והפך גזבר הקבוצה.

כעבור שנים אחדות עבר למרכז החקלאי של ההסתדרות בת"א. היה בין מיסדי חברת "מקורות שדאגה להבטיח מים לישובים החקלאים, ובשנים 1937 - 1951 היה מנהלה של החברה.

בשנים 1948 - 1963 עמד בראש מחלקת ההתישבות של הסוכנות היהודית.

בשנת 1951 נתמנה לשר החקלאות והפתוח. בשנת 1952 - 1963 היה שר האוצר של מדינת ישר

בהפקיד זה נתגלה בכל יכולתו וכשרונותיו.

אשכול פעל הרבה בענייני בטחון. בשנת 1922 יצא לאירופה כדי לרכוש נשק בשביל היישוב היהודי.
הוא נעצר בורשה כחשוד בפעולה לא חוקית ונאסר.
בשנת 1940 נתמנה חבר במפקדת "ההגנה" ונהל בשנת 1947 את הגיוס לשורות הצבאי
לקראת המאבק המזוין שכבר היה צפוי.
בימי מלחמת העצמאות היה מנהל משרד הבטחון.
כשהתפטר דוד בן-גוריון, ביוני 1963 מראשות הממשלה המליץ על אשכול לתפקיד.
ביוני 1967 ערב מלחמת ששת הימים, הוקמה ממשלת הליכוד הלאומי ואשכול מסר
את תיק הבטחון למשה דיין.

אשכול חזק את הקשרים עם ארצות הברית והצליח להשיג ממנה מטוסים וציוד אחר -
זו הפעם הראשונה בתולדות המדינה, לאחר שצרפת הטילה אמברגו עלינו.

ניסה גם לשפר את היחסים עם ברית המועצות, אבל מלחמת ששת הימים שמה קץ לנסיונותיו.

אשכול, בכל פעולתו הציבורית היה ידוע כמתווך ומפשר, וקיים יחסים ידידותיים אפילו
עם יריביו. פעל לאיחודן של מפלגות הפועלים - אחדות העבודה ורפ"י עם מפא"י.
הרחיב את הקואליציה הממשלתית שפעלה עד להקמת ממשלת הליכוד הלאומי.

נפטר ב-26 בפברואר 1969 אחרי התקפת לב.
שורה של מקומות ומוסדות נושאים את שמו.

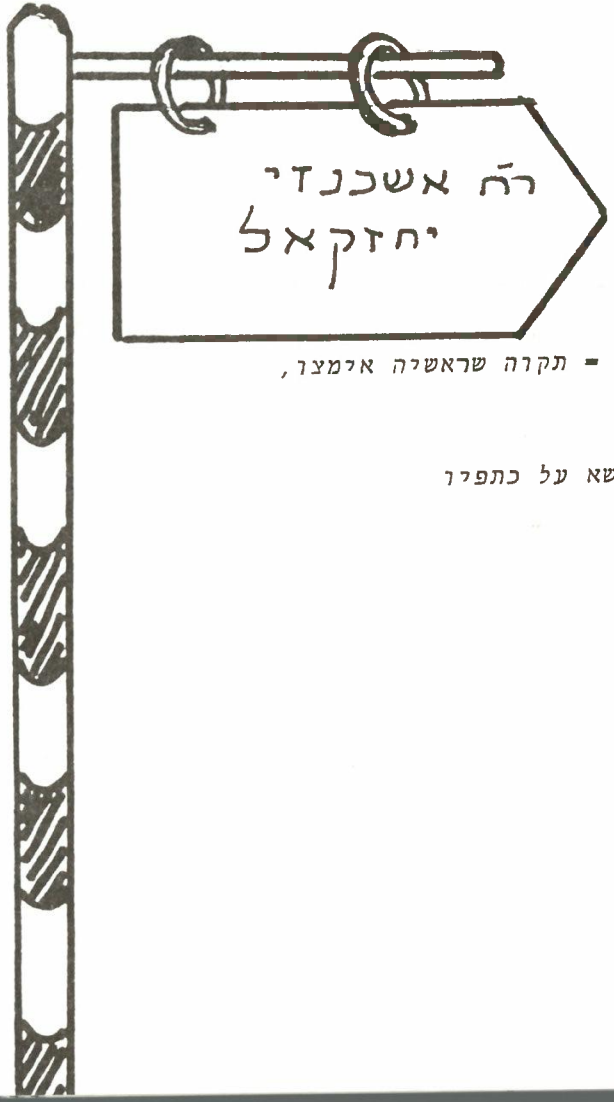

אשכנזי היה המזכיר הראשון של מועצת יהוד.
כיהן בתפקידו משנת 1949 - 1954. נשלח מפתח - תקוה שראשיה אימצו,
הינחו וסייעו לישוב בראשית ימיו.

אשכנזי תרם רבות לשיקום הישוב מהריסותיו ונשא על כתפיו
את ישובה מחדש שם יהוד.

המתישבים הראשונים ביהוד זוכרים ומוקירים את תרומתו
הרבה של יחזקאל אשכנזי שידע להדריך, לעודד ולעזור
בימי מצוקה וקושי.
בתור תושב פתח-תקוה - השכנה הותיקה התגייס
לעזרת העולים החדשים.
תושבי יהוד מעריכים מאד את מורשתו הארגונית ומסירותו.

ישר כח.

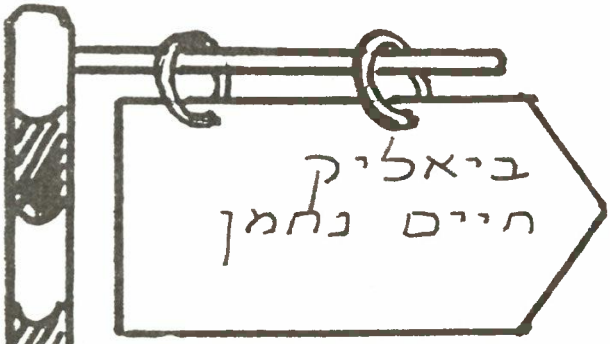

(1934 - 1873)

גדול המשוררים העבריים במאות השנים האחרונות.
כתב סיפורים ואגדות, מסות ספרותיות בעניני הלשון ושירים לילדים.
תרגם יצירות מופת מן הספרות העולמית, חידש הרבה מלים עבריות,
השגורות כיום בפי כל.

נולד בכפר באוקראינה, לאביו היה בית מרזח.
חיים נחמן נהג להמלט מן האוירה הקשה של בית המרזח לחיק הטבע, ושם רקם חלומות בהקיץ
על חלומותיו אלה שר את"כ בשיריו.
בן שבע היה כשמת אביו ובשל העוני והמחסור מסרה אותו אמו לסבו, שהיה אדם אדוק,
קפדן ומחמיר שלא הבין לנפש הילד הרגיש והחולם.
גם שנות בחרותו בישיבת וולוז'ין שברוסיה הלבנה עגומות היו.
ביאליק תלמיד הישיבה שקד על למודיו ונתפרסם כחריף ובקי, אך לבו נכסף לצאת אל
העולם הגדול. אולם משיצא אליו הבין כי בבית המדרש ובישיבה נשמר סוד חייה של האומה
העברית, ומעבר לכתליהם אורבים ההתבוללות והכלירון הרוחני ליהודים.
בפואמה שלו "המתמיד" הביע את הכרתו זאת.
ביאליק הושפע מתנועת "חיבת ציון" והעריץ את אחד העם.

עבר לאודסה שבאוקראינה שהיתה מרכז הספרות העברית.
כאן פרסם את שירו הראשון "אל הצפור" שהתקבל בהתלהבות.

ב-1900 יסד עם חבריו את הוצאת הספרים "מוריה".
הפרעות בקישינוב בשנת 1903 השפיעו עליו קשה והוא כתב את שיריו "על השחיטה"
ו"בעיר ההרגה" שבהם שפך את זעמו על הפורעים ועל קורבנותיהם שלא הגנו על עצמ

ב-1905 ימי המהפכה ברוסיה הציתו מורדים רוסיים את העיר אודסה ובהשפעתה
של תבערה זו כתב ביאליק את "מגילת האש" שיסודה באגדות מימי חרבן הבית,
אך עניינה בעיות העם היהודי בגלות.

אחרי מלחמת העולם הראשונה והמהפכה הרוסית הצליחו ביאליק וסופרים אחרים
לצאת מברית המועצות.

ב-1924 עלה לארץ ישראל, היה מוקף הערצה כמשורר הלאומי.
בשנת 1934 יצא לווינה לנתוח ונפטר שם.

נולד בטבריה (20.1.1895) לאביו מכלוף (ממשפחת רבנים שעלתה ממרוקו).
למד בחדר, בביה"ס של חברת (אליאנס) ובישיבה בטבריה.
ממיסדי אגודת "התחיה" בטבריה להפצת הציונות והשפה העברית,
ומתוך מגע עם אנשי דגניה הצטרף "להפועל הצעיר".
היה מורה במושבה מנחמיה.
במלחמת העולם הראשונה היה מוכתר המושבה כנרת ויצר קשרים טובים עם השכנים
הערבים ועם פקידי השלטון.

בימי הבריטים, לפי צו המוסדות התגייס למשטרה ומנע התנפלויות הבדואים
ממזרח לירדן על המושבות העבריות.
לאחר מכן עבר לחיפה כראש מחלקת החקירות והמשפטים הפלילים
במחוז הצפון ותוך שירותו הוסמך למשפטים.
ב-1.3.35 נתמנה לשופט שלום ושרת ביפו ובתל-אביב.

ב-8.3.1949 עם בחירת ד"ר ויצמן לנשיא המדינה והתפטרות הממשלה הזמנית,
הטיל הנשיא על דוד בן-גוריון את התפקיד של הרכבת הממשלה שאושר

ע"י הכנסת ב-10.3.49 - רבין חבריה היה בכור שטרית שנבחר לכהן כשר המשטרה בהפקיד זה המשיך גם בתקופת הכנסת השניה.

המשטרה בישראל

המשטרה בישראל היא כלל-ארצית. בראש החיל עומד המפקח הכללי. עד היום קיימת פקודת המשטרה שניתנה על-ידי השלטון הבריטי, אבל יחד עם זה אין לאמור כי המשטרה כפי שהיא קיימת כיום היא מורשה השלטון הזר.

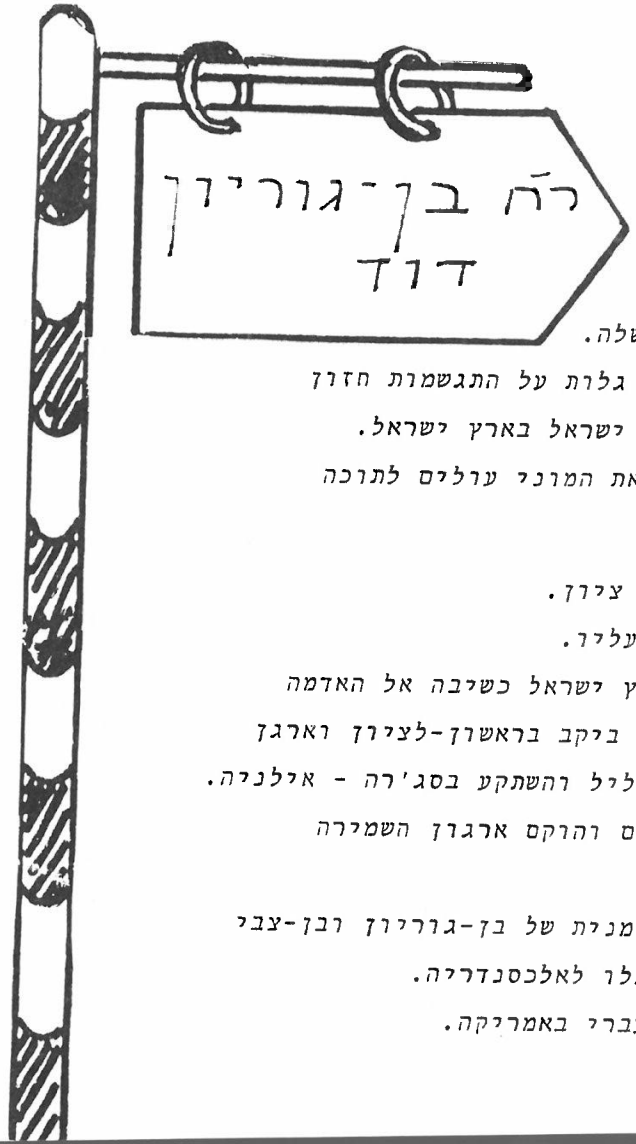

(1886 - 1973)

ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל ושר הבטחון שלה.
הוא זכה להיות המנהיג שהכריז לאחר אלפיים שנות גלות על התגשמות חזון הדורות של העם היהודי חסר המולדת - הקמת מדינת ישראל בארץ ישראל.
למעשה היה מקים המדינה ועשה רבות לביצורה, להבאת המוני עולים לתוכה ולעצוב דמותה.

נולד בפלונסק - פולין. אביו היה מראשוני חובבי ציון.
הקונגרס הציוני הראשון בבזל היה מאורע שהשפיע עליו.
בשנת 1906 הגיע ליפו. מכיון שראה את העליה לארץ ישראל כשיבה אל האדמה יצא לפתח תקוה לעבוד בבנין ובקטיף. בהמשך עבד ביקב בראשון-לציון וארגן את הפועלים למאבק על הטבת תנאי עבודתם. עלה לגליל והשתקע בסג'רה - אילניה.
שם נעשה נסיון ליסד קבוצה קופרטיבית של פועלים והרקם ארגון השמירה העברי "השומר".
בזמן מלחמת העולם הראשונה נשללה אזרחותם העותומנית של בן-גוריון ובן-צבי משום חברותם ב"פועלי ציון" וב"השומר" והם הוגלו לאלכסנדריה.
משם יצאו לארה"ב ופעלו לגיוס מתנדבים לגדוד העברי באמריקה.
ב-1917 נשא את פולה לאשה בארה"ב.

בשובו לא"י איחד את מפלגות הפועלים למפלגה אחת - מפא"י והפך למנהיגה.
בקונגרס הציוני ה-19 (1935) נבחר לראש ההנהלה הציונית ולראש הנהלת הסוכנות היהודית בירושלים ויצג את הישוב היהודי בפני ועדות חקירה שונות.

בפעילותו הציונית היה מתנגדם החריף הן של ד"ר חיים ויצמן המתון והן של זאב ז'בוטינסקי בעל הקו הקיצוני.

לאחר שנתקבלה ב-29 בנובמבר 1947 ההחלטה במליאת האו"ם על הקמת מדינה יהודית בא"י, הכריז על כינון המדינה במועד שבו עמד להסתיים המנדט הבריטי - ה' באייר תש"ח, 14 במאי 1948.

בהנהגותו הנחושה נצחה מדינת ישראל הצעירה במלחמת העצמאות (1947 - 1949) את צבאות הערבים שהסתערו עליה מכל עבר.

עד שנת 1954 היה ראש הממשלה ושר הבטחון, אחר פרש לקבוץ שדה-בוקר.
בשנת 1955 אחרי הבחירות לכנסת ה-3 חזר לראשות הממשלה ובשנת 1963 פרש סופית.
הוא פרסם ספרים רבים, אוספי נאומים, מאמרים וזכרונות. בן-גוריון זכה להערצה רבה לא רק בעם היהודי, אלא בכל העולם כולו כמקים מדינת ישראל.
הוא נמנה בין גדולי האישים היהודים בתולדות עם ישראל.
על שמו נקרא גם התעופה בלוד ואוניברסיטת הנגב.

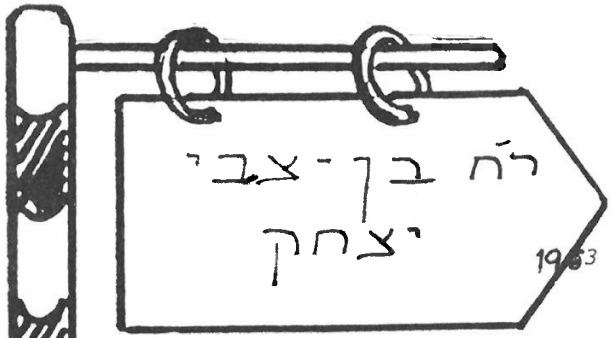

(שם משפחה הקודם - שימשלביץ - 1884 - 1963

הנשיא השני של מדינת ישראל.

ממנהיגי הפועלים וחוקר ארץ ישראל.

נולד באוקראינה. מגיל צעיר הצטרף לתנועה הציונית.

יחד עם ברל בורוכוב יסד את מפלגת "פועלי ציון" באוקראינה.

בשנת 1906 השתתף בארגון ההגנה העצמית היהודית בעיר מולדתו.

בשנת 1907 עלה לא"י. ארגן סניף של מפלגתו בארץ וערך את השבועון "האחדות" יחד עם דוד בן-גוריון, העתון הראשון של תנועת העבודה בארץ.

בשנת 1909 היה בין מיסדי ארגון השמירה.

בשנים 1912 - 1914 למד עם בן-גוריון משפטים בקונסטנטינופול.

כאשר פרצה מלחמת העולם הראשונה חזר לארץ, אך גורש ממנה יחד עם בן-גוריון על פעולתם הציונית, ושניהם יצאו לארה"ב.

שם פעלו בארגון "החלוץ והגדוד העברי", ושניהם חזרו לארץ בשנת 1918.

היה פעיל במפא"י, מראשי הסתדרות העובדים ומנציגי הישוב היהודי במועצה הממשלתית שהקים הנציב העליון הראשון הרברט סמואל.

לאחר שפרצו פרעות ב-1921, התפטר מחברותו בה לאות מחאה.

בשנת 1931 נבחר יו"ר הועד הלאומי ומשנת 1944 עד הקמת המדינה היה נשיאה.
היה חבר כנסת מטעם מפא"י עד שנבחר לנשיא ב-1952 אחרי מות ד"ר ויצמן
הנשיא הראשון.
בשנת 1957 נבחר בפעם השניה ובשנת 1962 בפעם השלישית.

כתב ספרים על תולדות א"י ועל עדות ושבטים בעם.
הוא הקים מכון שאחרי מותו נקרא על שמו "מכון בן-צבי"
לחקירת של שבטי ישראל.

נתחבב מאוד על המוני העם בפשטותו ובענוותנותו.
בתקופת כהונתו היה בית הנשיא לבית שעירי העם היו נשואות אליו
באהבה ובהוקרה.

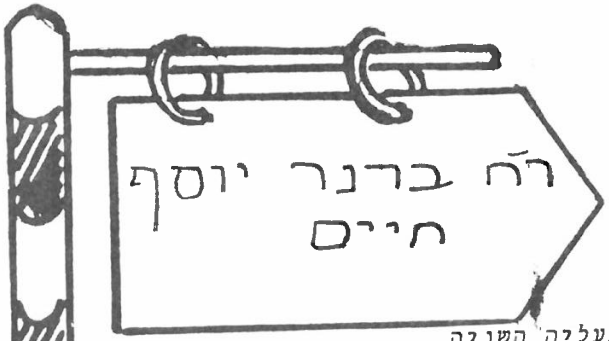

(1881 - 1921)

סופר עברי בארץ ישראל. אחת הדמויות המרכזיות בעליה השניה.
היה מנהיג רוחני בעל השפעה רבה ושאיפות מוסריות.
נולד באוקראינה. ילדותו עברה עליו בעוני ומחסור שהשפיעו
על נפשו לכל ימי חייו.

למד בחדר ובישיבה. התודע ליצירות הספרות העברית החדשה
והספרות הרוסית.

הגיע לצעירות דרך תנועת "בונד" - תנועה יהודית - סוציאליסטית,
ממנה התיאש.

בשנת 1902 גויס לצבא הרוסי. כשפרצה מלחמת רוסיה יפן ערק ונמלט ללונדון.

בשנת 1909 עלה ארצה, עבד כפועל חקלאי בחדרה, אך עד מהרה חזר אל העבודה
הספרותית. לא היה חבר בשום מפלגה אך קרוב ברוחו לפועלים וכתב הרבה
בעתוניהם. היה מורה בגימנסיה הרצליה בתל-אביב.
כתב הרבה ספורים, מאמרים על בעיות השעה, ומאמרי ביקורת.

נרצח ע"י ערבי בפרעות ב-2 במאי 1921 (כ"ד בניסן תרפ"א).
על שמו הקיבוץ גבעת ברנר ורחוב בתל-אביב.

מיצירותיו:

"מעמק עכור" - קובץ סיפורים בהוצאת "תושיה" בהם מתוארים חיי הדלות שבעיירה.

"שנה אחת" - סיפור הווי הצבאי.

"בחורף", "מסביב לנקודה" - על תלישות הנוער היהודי הרוסי.

יסד וערך את הירחון "המעורר" - בו התריע על המליצה והזיוף בספרות העברית.

"שכול וכישלון" - סיפור על רקע חיי ירושלים.

בשנת 1919 ערך את "האדמה" - בטאון אחדות העבודה.

למרות הפסימיות הרבה והשלילה שבדמויותיו, השפיע השפעה מטהרת על היצירה העברית החדשה.

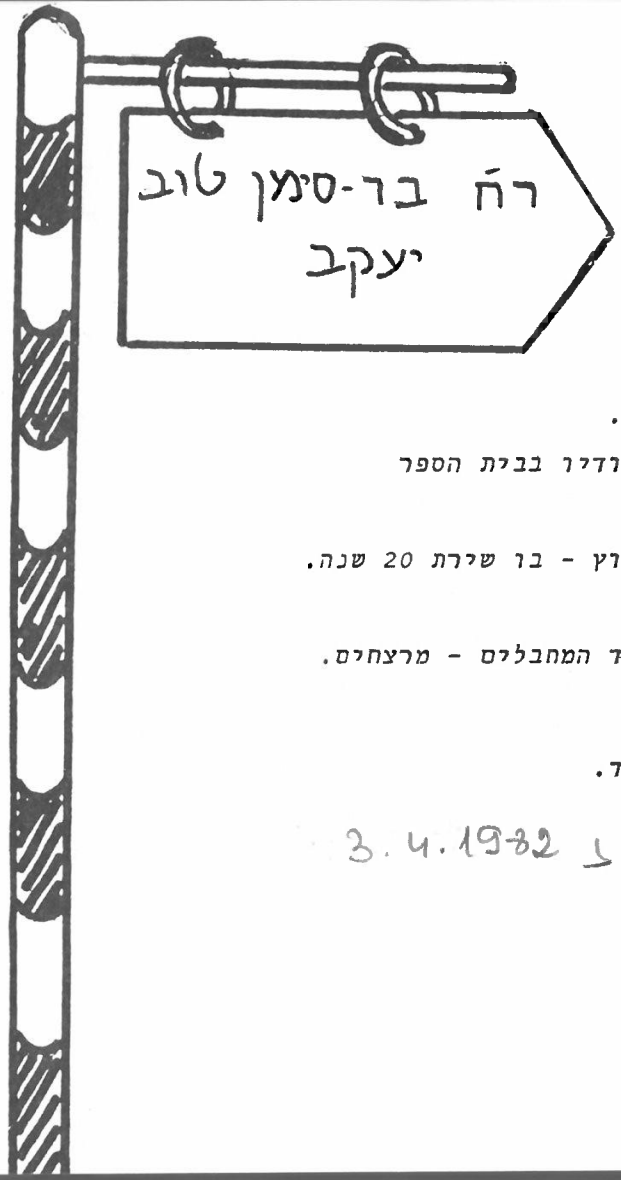
רח' בר-סימן טוב
יעקב

נולד בתורכיה למשפחה ציונית. עלה ארצה בשנת 1948.

למד בבית הספר "במעלה" ביהוד. עם סיום חוק לימודיו בבית הספר

התיכון, התגייס לצנחנים.

מספר שנים לאחר שרותו הצבאי, החל לעבוד במשרד החוץ - בו שירת 20 שנה.

מטעם משרד החוץ נשלח פעמים בשרות המדינה לחו"ל.

בפעם השניה עשה את שרותו בפריז, שם השיגה אותו יד המחבלים - מרצחים.

יהוד הנציחה את זכרו במתן שמו לגן-ילדים ורחוב.

השאיר אשה ושלושה ילדים. אמו ואחיותיו גרים ביהוד.

נספח בצרפי

עלה בפתח בותו בפרי ב 3.4.1982

נורה ב

ڈاکٹر سید عبداللہ ۔ ۔ ۔

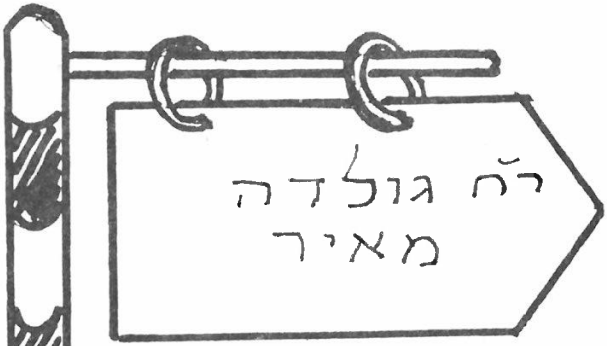

(1898 - 1978)

מנהיגת פועלים ומדינאית ישראלית.
ראש ממשלת ישראל בשנים 1969 - 1974.
נולדה בקיב שבאוקראינה. אביה היה נגר, מחמת מצוקה הגרה המשפחה בשנת 1906 לארה"ב. בהשפעת זכרונות הילדות המרים מן הפרוגרומים של 1905 ברוסיה והטבח ביהודים בימי מלחמת האזרחים שם היתה לציונית ובהירותה סוציאליסטית בהשקפותיה החברתיות הצטרפה למפלגת "פועלי ציון".

בגיל צעיר החליטה להגשים את הציונות בעצמה ובשנת 1921 עלתה לארץ עם בעלה מוריס מאירסון. היתה חברה בקיבוץ מרחביה.
משנת 1924 מלאה תפקידים חשובים בהסתדרות העובדים ולאחר מכן בסוכנות היהודית. ב-1928 נבחרה למזכירת מועצת הפועלים - בועד הפועל של ההסתדרות.

בשנים 1932 - 1934 היתה שליחה בארה"ב כמזכירת ארגון הנשים החלוציות.
אחרי שובה ארצה נבחרה למזכירת הועד הפועל של ההסתדרות ואח"כ ראש המחלקה המדינית שלה. ב-1946 עם מעצרם של ראשי הסוכנות היהודית ע"י הבריטים, מלאה את תפקידו של משה שרת כמנהלת המח' המדינית של הסוכנות היהודית.

סמוך להקמת המדינה יצאה לארה"ב לגייס כספים למימון הוצאות המלחמה.
היא תארה לפני קהילה זו את מצב הישוב העומד במאבק גורלי.

בשובה לארץ נבחרה למועצת המדינה הזמנית שקדמה להקמת הכנסת והממשלה.
ב-10 במאי 1948 נשלחה ע"י דוד בן-גוריון בשליחות סודית להפגש עם עבדאללה
מלך עבר הירדן לנסות לשכנעו שלא ילחם במדינה היהודית העומדת לקום,
אך ללא הצלחה.

ביוני 1948 התמנתה לשגרירה הראשונה של ישראל בברית המועצות. עוררה
התלהבות והזדהות בקרב היהודים.
בשנת 1949 חזרה ארצה ונבחרה לכנסת מטעם מפא"י.
בשנים 1949 - 1956 היתה שרת העבודה.
בשנים 1956 - 1966 נתמנתה כשרת החוץ במקום משה שרת שהתפטר.
שקדה על טיפוח הקשרים עם מדינות אפריקה, אסיה ואמריקה הלטינית.
בשנים 1966 - 1968 - היתה מזכירת מפא"י. ב-1969 לאחר מות אשכול היתה
גולדה לראש הממשלה ה-4 של ישראל.
ב-1973 בעקבות ארועי מלחמת יום הכיפורים התפטרה מתפקידה.
גולדה מאיר הצטיינה כמדינאית מעשית, פשוטה בהליכותיה ובסגנונה, אך בעלת
זקיפות קומה יהודית ורגשית חברתית. רבים ראו בה מזיגה של רגש אמהי ושל תקיפות.
כתבה אוטוביוגרפיה "חיי" שתורגמה לשפות רבות.

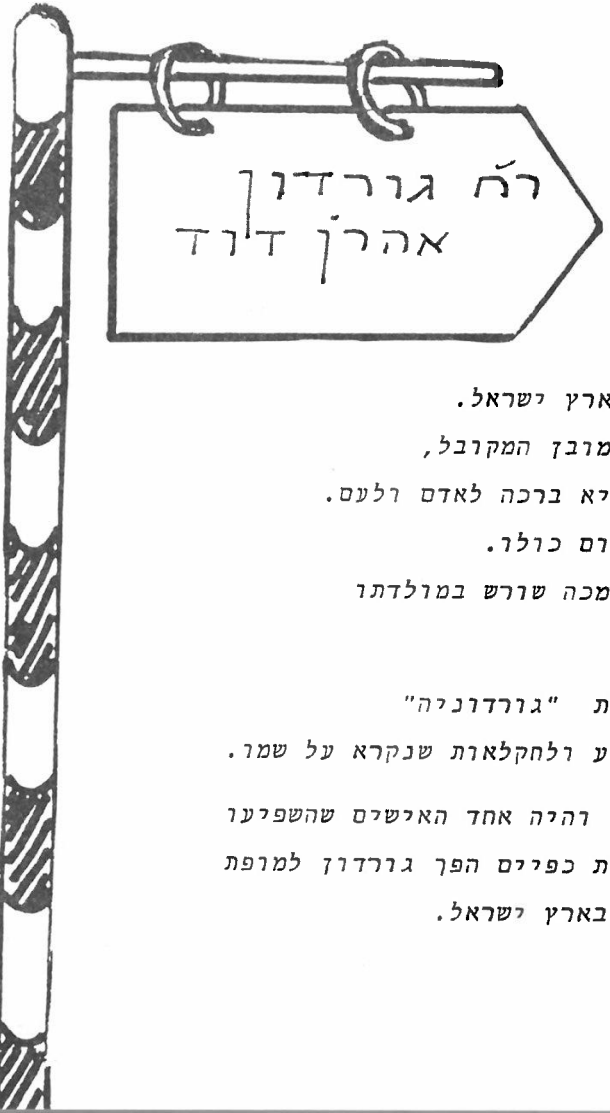

(1922 - 1856)

והוגה דעות עברי, מנהיג ומורה של פועלי ארץ ישראל.

וצר הרעיון של "דת העבודה", שאינה דת במובן המקובל,

מונה גדולה · בכוחה של העבודה וכמקור המביא ברכה לאדם ולעם.

ה קושרת את האדם לא רק לטבע, אלא גם ליקום כולו.

כל היא קושרת את האדם לאדמת ארצו, והעם מכה שורש במולדתו

ות העבודה.

כונסר בחמישה כרכים ועל שמו נקראת תנועת "גורדוניה"

ת א' בה חי נמצא "בית גורדון" - בית טבע ולחקלאות שנקרא על שמו.

י האידאולוגיה של מפלגת "הפועל הצעיר" והיה אחד האישים שהשפיעו

על אנשי העליה השניה.באורח חייו - עבודת כפיים הפך גורדון למופת

ונחשב למתוה הדרך של ההתישבות העובדת בארץ ישראל.

לחיים, ארץ, האח!
נגילה ונשמחה בך –
הנה זה נראה החוף...
נגיל־נשמח בלי סוף!

בנחמה נראה כולנו –
חייכם, אחים, וחי העולם! –
ארץ חמד תהא שלנו,
ושבו הבנים לגבולם!

לחיים, ארץ, האח!

שיר זה כתב
משה לפ-ידי
בעלי בעליה השניה.

נכתב ע"י א.ב.
אורבן.

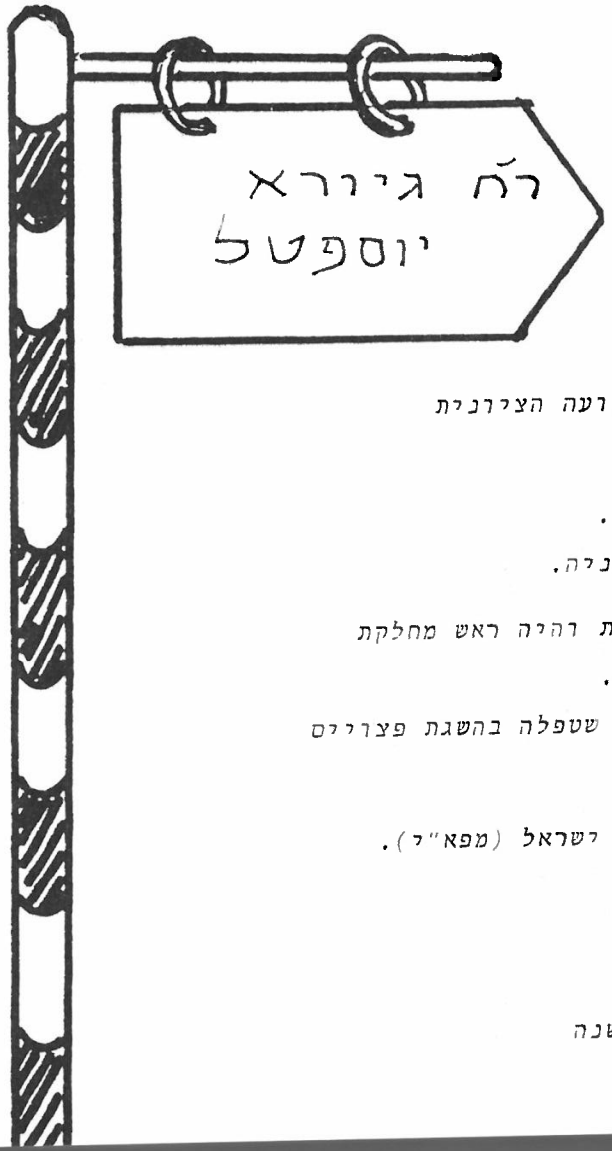

(1962 - 1912

היה שר הפתוח והעבודה במדינת ישראל.

נולד בנירנברג שבגרמניה. בגיל 17 הצטרף לתנועה הציונית

וב-1935 נתמנה מזכיר כללי של "החלוץ".

בשנת 1938 עלה לארץ והיה לחבר בקבוץ "גלעד".

פעל בארגון ההעפלה ועסק בהברחת יהודים מגרמניה.

לאחר מלחמת העולם השניה עבר לסוכנות היהודית והיה ראש מחלקת

הקליטה וחבר ההנהלה ולאחר מכן גזבר הסוכנות.

יחד עם פנחס שנער עמד בראש משלחת השילומים, שטפלה בהשגת פצויים

מגרמניה ליהודים נרדפי הנאצים.

בשנים 1956-1959 היה מזכיר מפלגת פועלי ארץ ישראל (מפא"י).

לאחר שנבחר לכנסת בשנת 1959 מונה שר העבודה

וב-1961 גם שר הפתוח והשכון.

פרס הנושא את שמו - פרס יוספטל - ניתן מדי שנה

למפעלים בישראל המצטיינים בבטיחות ובגהות.

הַהִסְתַּדְרוּת הַכְּלָלִית שֶׁל הָעוֹבְדִים (בְּיִשְׂרָאֵל)
ארגון עובדים בא״י, הוקם ב 1920 בוועידת חיפה. קדמו לה ארגוני ביל״ויים, ואגודות פועלים שונות של בעלי מלאכה וחקלאים. ראשיתה במאבק להחדרת עבודה עברית על אף היות העבודה הערבית זולה יותר, וכן מאבק על תנאי העבודה של הפועל העברי. התפקידים הורחבו לתחומי התיישבות עובדת, הקמת מפעלים כלכליים שונים שהבעלות עליהם בידי ״חברת העובדים״, הכשרת עובדים, הקמת רשת בתי־ספר על יסודות תנועת העבודה הציונית־סוציאליסטית,

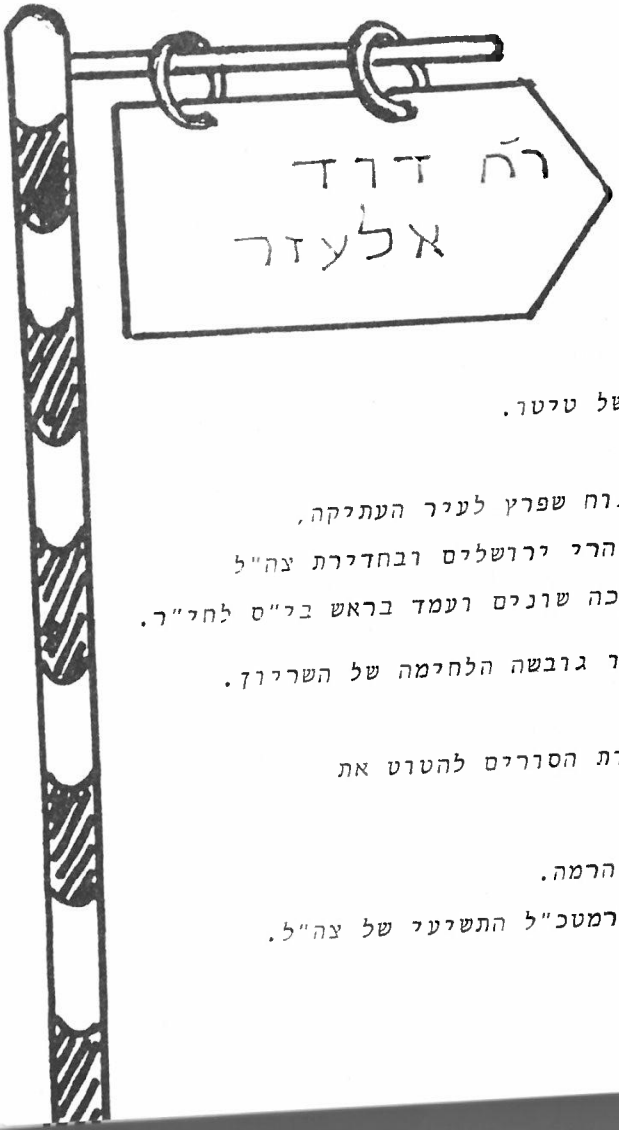

(דדר - 1925 - 1976)

הרמטכ"ל ה-4 של צה"ל. יליד ירגוסלביה.

במלחמת העולם השניה היה אביו פרטיזן בכוחותיו של טיטו.

אלעזר עלה ארצה ב-1941, במסגרת "עליית הנוער",

וב-1946 הצטרף לפלמ"ח. במלחמת העצמאות פקד על כוח שפרץ לעיר העתיקה,

והיה מפקד גדוד "הפורצים" של הפלמ"ח בקרבות בהרי ירושלים ובחזירת צה"ל

לסיני. אחרי מלחמת העצמאות מלא תפקידי מטה והדרכה שונים ועמד בראש בי"ס לחי"ר.

ב-1961 היה למפקד גייסות השריון, ובתקופת כהונתו גובשה הלחימה של השריון.

בנובמבר 1964 מונה אלעזר לאלוף פקוד הצפון.

בתפקידו זה פקד על המבצעים שנועדו לסכל את כוונות הסורים להטות את

מקורות הירדן.

במלחמת ששת הימים ניהל את המערכה המוצלחת לכבוש הרמה.

בדצמבר 1969 מונה אלעזר לראש אג"ם וב-1.1.1972 לרמטכ"ל התשיעי של צה"ל.

ב-1973 העריך, שעלולה לפרוץ מלחמה, ונקט צעדים לקדם את פניה.
על דרך ניהול המלחמה במלחמת יום הכיפורים (אוקטובר 1973) זכה אלעזר
בשבחים, ואולם "ועדת אגרנט" גרסה כי הוא נושא באחריות אישית
למה שקרה ערב המלחמה.

ב-1974 פרש אלעזר מתפקידו. במכתב שהגיש לראש הממשלה טען, כי נעשה לו
עוול אישי, והצביע על סתירות - לדעתו - בנמוקי "ועדת אגרנט".
בעניין זה זכה לתמיכה רחבה ולאהדה בצבור.

אלעזר מת מהתקף לב בערב פסח - תשל"ו.
בין פעולות בהנצחה לזכרו מתקיים בחסות אוניברסיטת ת"א כנס שנתי
בנושאים צבאיים - חברתיים.

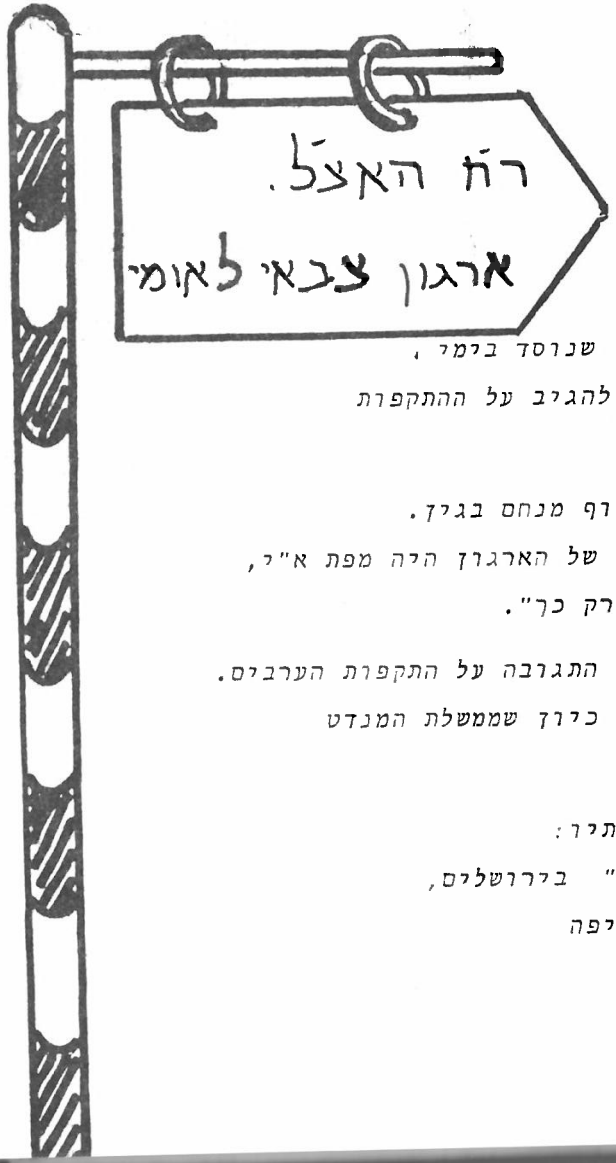

ארגון מחתרתי יהודי בארץ ישראל, בתקופת המנדט, שנוסד בימי
מאורעות 1937 ע"י המפלגה הרויזיוניסטית במגמה להגיב על ההתקפות
של הערבים ולהלחם בשלטון הבריטי.

מפקדיו היו דוד רזיאל, אחריו יעקב מרידור ולבסוף מנחם בגין.
רוב חבריו היו חברי בית"ר ורויזיוניסטים. הסמל של הארגון היה מפת א"י,
בשטח שמשני עברי הירדן, ולידה רובה והכתובת "רק כך".

אצ"ל הוקם לאחר הפילוג בארגון "ההגנה" בשאלת התגובה על התקפות הערבים.
מצביאו העליון היה זאב ז'בוטינסקי, שחי בחו"ל, כיון שממשלת המנדט
אסרה את כניסתו לארץ ישראל.

אצ"ל פעל בעקר בשנים 1945 - 1947. בין פעולותיו:
פיצוץ משרדי הממשלה המנדטורית במלון "המלך דוד" בירושלים,
פריצת בית-הסוהר בעכו, הפצצת שער בתי הזקוק בחיפה
וחבלה בעשרות מטוסים.

מאות מחברי הארגון או חשודים בחברות בו, נעצרו ונדונו למאסר ולגרוש לאפריקה. אחדים אף הועלו על הגרדום.

כשפרצה מלחמת העתמאות של ישראל, שיתף אצ"ל פעולה עם ההגנה בפלוגות מיוחדות.

לאחר שהוכרזה המדינה, הצטרף אצ"ל לצה"ל.

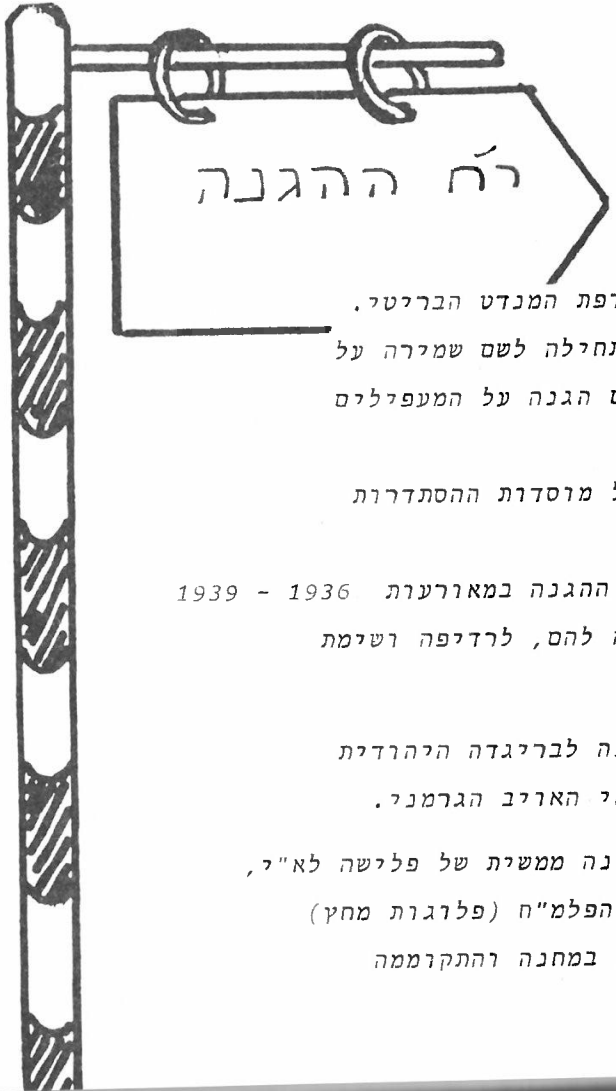

רוח ההגנה

הארגון הצבאי המחתרתי של הישוב בארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי.
ההגנה נוסדה בשנת 1920 במקום ארגון "השומר", תחילה לשם שמירה על
החיים והרכוש בפני התקפות הערבים, ואח"כ גם לשם הגנה על המעפילים
והעולים להתיישבות.

במשך כל שנות קיומה קבלה "ההגנה" את מרותם של מוסדות ההסתדרות
הציונית והישוב היהודי בארץ.

לאחר שהוקמו פלוגות הלילה של אורד וינגיט עברה ההגנה במאורעות 1936 - 1939
מהתגוננות בתחומי הישובים לפעולות יזומות מחוצה להם, לרדיפה ושימת
מארבים לכנופיות הפורעים הערביים.

בימי מלחמת העולם השניה התגייסו רבים מחברי ההגנה לבריגדה היהודית
במסגרת הצבא הבריטי, ההגנה אף שלחה צנחנים לשטחי האויב הגרמני.

בשנת 1942, כשהגיעו הגרמנים עד מצרים ונשקפה סכנה ממשית של פלישה לא"י,
הקים הישוב היהודי בעזרת השלטונות הבריטיים את הפלמ"ח (פלוגות מחץ)
כחלק מההגנה. ההגנה שחררה מעפילים שהיו כלואים במחנה והתקוממה
נגד השלטון הבריטים.

הבריטים ערכו מצוד נרחב על אנשי ההגנה ואסרו מנהיגים ציוניים ואת ראשי הישוב. אלפים מאנשי הארגון נעצרו במחנות לטרוז ורפיח.

בשנותיה האחרונות לפני קום המדינה, היו 60,000 חברים בהגנה, כולל אלה ששרתו במסגרות ממשלתיות (משטרה, נוטרות, צבא בריטי).

ההגנה פרסמה כתבי עת גלויים ומחתרתיים וקימה תחנת שדור חשאית.

לאחר קום המדינה והקמת צה"ל ב-1948 נתפרקה.

המלחמה שבה עמד הישוב היהודי בארץ ישראל, בשנים 1947 - 1949, מול התקפה משולבת של ערביי הארץ וצבאות ערב, ובמהלכה זכה בעצמאותו המדינית, מכונה גם מלחמת השחרור, מלחמת הקוממיות ומלחמת תש"ח.

המלחמה נחלקת לשתי תקופות עקריות:

הראשונה החלה ב-1947, למחרת הכרזת האו"ם על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, ונסתיימה ב-14.5.48, כשהבריטים פינו סופית את הארץ והוקמה מדינת ישראל.

השניה נפתחה למחרת הפינוי הבריטי ונסתיימה ב-20.7.49, כשנחתם הסכם שביתת הנשק עם סוריה, שהיה האחרון בהסכמי עם מדינות ערב.

בתקופה הראשונה נלחם הישוב העברי בכוחות מזוינים של ערבים מקומיים, אשר נסתייעו במתנדבים מארצות ערב.

בתקופה השניה נטשה המלחמה בין צה"ל לבין כוחות הצבא הסדירים של מצרים, ירדן, עיראק, סוריה ולבנון שנסתייעו במתנדבים מסעודיה, תימן ולוב.

בארץ־ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכותית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל־אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי.

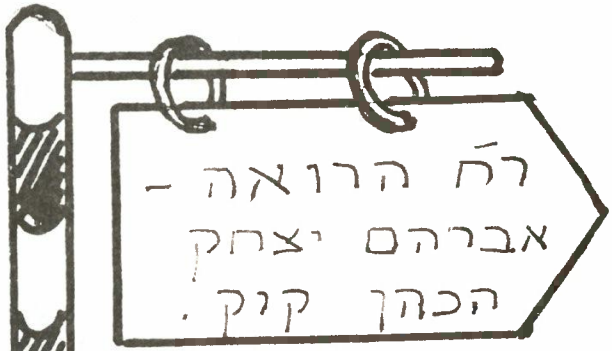

הרוא"ה - 1865 - 1935)

מגדולי התורה ואיש הרוח ביהדות בדורות האחרונים.

הרב הראשי האשכנזי הראשון לארץ ישראל.

אביו היה ממשפחת "מתנגדים" ליטאית, ואמו - בת לחסידי חב"ד.

בו עצמו נתהוותה מזיגה הרמונית של היסודות האופייניים לשני הגורנים הללו.

בשנים 6-1884 למד בישיבת וולוז'ין.

הרב קוק הושפע רבות מחותנו, ר' אליהו רבינוביץ - תאומים -

רבה הראשי האשכנזי של ירושלים, שהשפיע על דרכו בהלכה.

עם זאת גברו בנפשו יסודות ההתלהבות, הפיוט והנהייה למסתוריין,

והוא עסק בענפים רבים מתחום זה:

מקרא, אגדה, קבלה, פילוסופיה דתית, חסידות וכ"ד.

מראשית דרכו נתייחד בכוח האמונה ובאהבה עזה לאדם, לישראל ולארץ ישראל,

ומידות אלו, יחד עם שליטתו בכל מקצועות התורה וכוח ההבעה הרב שניחן בו,

עשוהו לדמות מרכזית גדולה בעם ישראל כולו.

בשנת 1904 עלה לא"י להיות רבה של יפו לפי הזמנת הקהילה, אך למעשה היה רבו של כלל הישוב העברי החדש בא"י, שיפו היתה מרכזו.

הרוא"ה קיים קשרים הדוקים עם המושבות וערך בהן בקורים תכופים.
הודות לאישיותו ולדרכי הנהגתו נודעה לו השפעה רבה בא"י של תקופת השניה בתחומי הרוח והמעשה גם יחד.

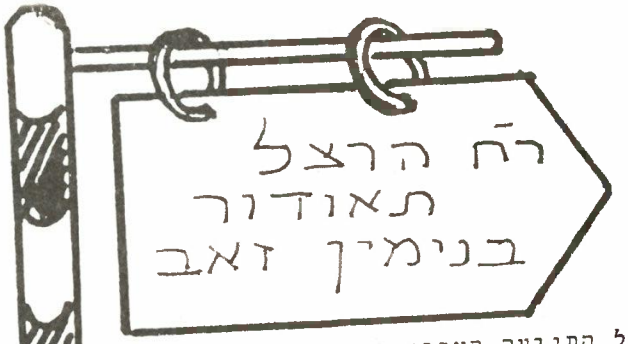

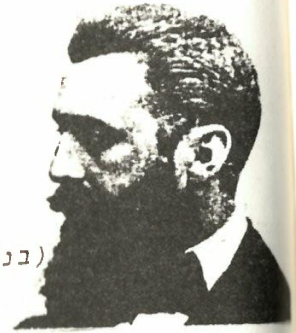

(בנימין זאב - 1860 - 1904)

אבי הציונות, מייסד ההסתדרות הציונית ומנהיגה של התנועה הציונית בשנים הראשונות לקיומה. הוגה רעיון המדינה היהודית, וחוזה הקמתה. עתונאי מזהיר וסופר. דמות נערצה בעם היהודי, שהיתה לאגדה עוד בחייה, ואגדה זו גדלה עוד יותר אחרי מותו.

יום פטירתו כ' בתמוז, הוא יום זכרון לאומי ונערכות בו אספות זכרון לאיש שעשה יותר מכל אדם אחר להתיאת העם היהודי בארצו.

הרצל עשה רושם רב על כל רואיו ביפי תארו ובהתנהגותו המעוררת כבוד. שרמעיר וקוראיו נתרשמו מאוד גם מיכולתו לראות את הנולד, מכשרונו הארגוני, וממסירותו הרבה לרעיון הציוני.

כתוצאה מפעולתו הוכרו היהודים כעם בין העמים ונפתחה תקופה חדשה בתולדות ישראל. הוא הפך את הציונות לתנועה עולמית במדה כזאת שקיסרות גדולה כבריטניה ראתה בו בא - כוח מוסמך של העם היהודי, וכתוצאה מכך ניתנה בשנת 1917, הצהרת בלפור. הרצל נולד בבודפשט - הונגריה. קיבל חינוך יהודי - גרמני ברוח "ההשכלה" של אותו זמן.

בשנת 1884 הוסמך ד"ר למשפטים ועבד במקצועו בוינה, אולם כעבור זמן קצר נטש
את מקצוע המשפטים והקדיש את כל זמנו לספרות.

כתב ספורים ופיליטונים שכמה מהם הועצגו בהצלחה בתיאטראות של גרמניה ואוסטריה.
בשנת 1889 נשא הרצל לאשה את יוליה נשאויאר שילדה לו 3 ילדים.

בשנים 1891 - 1895 היה סופרו של העתון הוינאי "נויה פריה פרסה" בפריס.
הושפע מאוד ממשפט דרייפוס בפריס בו היה עד ראיה. הבין שאין פתרון לבעיה
היהודית, אלא ביציאתם בהמוניהם מן הארצות שנגע האנטישמירת פשה בהן.
הרצל החליט להקדיש את חייו להגשמת הרעיון.

בחוברת "מדינת היהודים" הביע את הרעיון היסודי והוא:
האנטישמירות מצד אחד ויצר החיים של העם היהודי מצד שני, אינם מאפשרים את
פתרונה של בעית היהודים בדרך ההתבוללות. היהודים הם עם ובעיתם לא תפטר,
אלא ע"י הקמתה של מדינה יהודית עצמאית בהסכמתן של מדינות העולם.
כנס את הקונגרס הציוני הראשון בבזל ב-1897 שאישר את תכניתה של התנועה
הציונית ויסד את ההסתדרות הציונית העולמית.
בספורו "אלטנוילנד" (ארץ ישנה - חדשה) ובתרגומו ע"י נחום סוקולוב
נקרא "תל-אביב", תאר הרצל את התגשמות הציונות כפי שהיתה למעשה שנים רבות
אחרי מותו. הוא תאר ארץ שהתפתחה בעזרת המדע והטכניקה עד שאנשים שבקרו בה
לפני כן לא יכלו להכירה.
סיסמת הספר "אם תרצו אין זו אגדה" היתה לסיסמתה של הציונות.

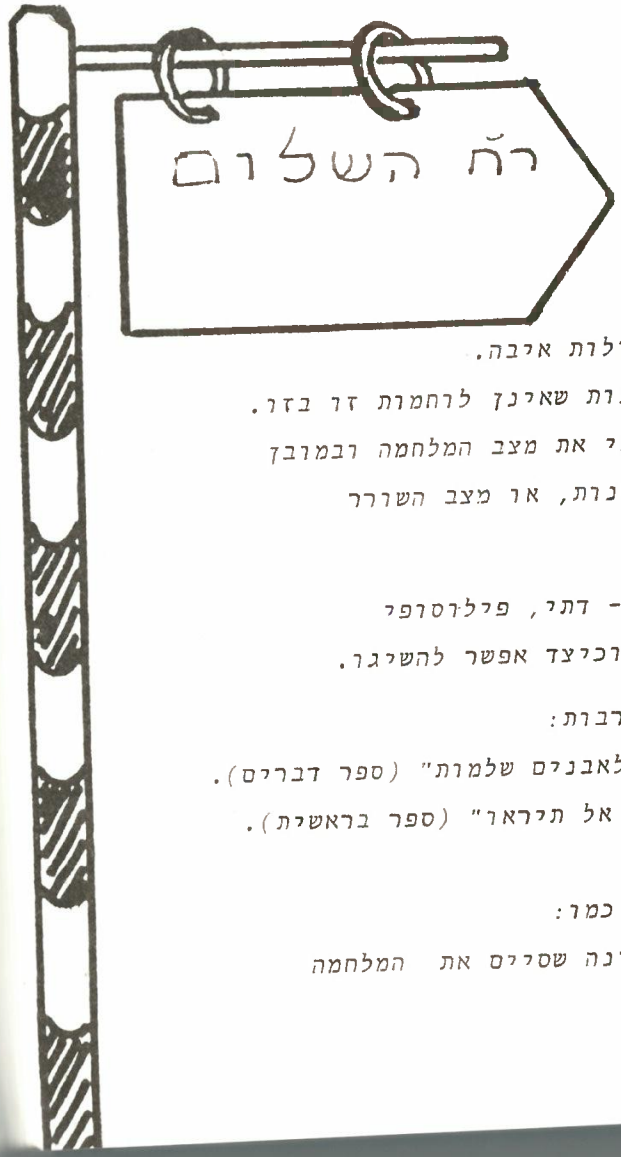

שלום ביחסים בין מדינות פירושו העדר מלחמה או פעולות איבה.
במשפט הבינלאומי השלום מוגדר כמצב השורר בין מדינות שאינן לוחמות זו בזו.
המונח שלום משמש גם לצידון החוזה המסיים בהסדר סופי את מצב המלחמה ובמובן
הרחב - לתיאור שיתוף פעולה וידידות בין שתי מדינות, או מצב השורר
בין מדינות העולם כולו או חלקו.

מאז ראשית התרבות האנושית היה השלום אידיאל נכסף - דתי, פילוסופי
ומוסרי - והרבה עסקו בשאלה, אם יתכן שלום עולמים וכיצד אפשר להשיגו.

במקרא יוצאים השורש "שלם" והנגזר ממנו למשמעויות רבות:
שלום הוא מצב שאין בו חסרון, פגם או נזק, בדומה "לאבנים שלמות" (ספר דברים).
וכך מבטיח יוסף לאחיו שלא יעשה להם רעה "שלום לכם אל תיראו" (ספר בראשית).
יש שלום במשמעות שלווה (ספר ירמיהו, ספר איוב).
השלום אף מורה על יחס של עזרה הדדית ושיתוף פעולה כמו:
"וישלם יהושפט עם מלך ישראל" (ספר מלכים א') והכוונה שסיים את המלחמה
הארוכה ועם בא בברית.

הנביאים גם הם התנבאו למצב של שלום באחרית הימים "שלא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה וכן הנבואה "וגר זאב עם כבש... ונער קטן נוהג בם". תפיסה זו של השלום הנבואי כאחד מערכי המוסר הכלל - אנושיים שימשה אבן - יסוד במערכת החינוך היהודי והישראלי בבתיה"ס ובתנועות הנוער. המנהג לברך איש את רעהו - בכניסה וביציאה - בשלום ידוע בארצות המזרח הקדום מתקופות קדומות של מארי והמורבי.

בסוף ימי הבית - שני הפכה ברכה זו לסימן היכר יהודי מובהק. היא מופיעה על מצבות יהודיות בא"י ובגולה, ועל הכתובות הרבות באבן ובפסיפס - שנתגלו בבתי - כנסת עתיקים, וכן במעשי אמנות יהודיים מגוונים לצד המנורה וארבעת המינים.

כיום, גם בימים סוערים אלה של מאבק על בטחוננו עם שכנינו הערבים, אנחנו לא פוסקים לשאוף לשלום.

השנים הראשונות למדינת ישראל.
המדינה הצעירה מוקפת אויבים המסתננים לגבולותיה
למען רצח ושוד.

השנה 1953, יהוד ישוב יהודי חדש - עולים חדשים שזה עכשיו
הגיעו לכפר הערבי יהודיה והתחילו לבנות כאן ביתם בשובם לחיק המולדת.

יד עויינת ומרצחת מגיחה בליל עלטה מעבר לגבול, בשקט ניגשה עד
לחלון אחד הבתים בו ישנים הדיירים שנה מתוקה אחרי יום עמל -
רמון נזרק דרך החלון - התפוצצות מחרידה, ואשה ושני ילדיה נהרגו.

ממשלת ישראל לא יכלה לעבור בשתיקה על רצח אזרחיה השלווים,
צבא ההגנה לישראל הענישׁ את קן המרצחים מעבר לגבול
והרס את בסיסם - מבצע "קיביה".

שנת 1953

איוב של ימינו: משפחתו נרצחה ע"י מסתננים

חלון שהושאר פתוח בלילה, כדי שילדים חולי קצרת
יוכלו לנשום אויר ביתר קלות המיט את השואה
על משפחת קניאס.
אם ושני ילדיה נהרגו בשנתם מרימון שנזרק
דרך החלון ע"י מסתננים.

ריינהוז היה מזכיר ההסתדרות בישוב וממקימי מועצת הפועלים בר.
החל בכהונתו בשנת 1949 מראשית הישוב, ופרש לפני כ-15 שנה.

ריינהוז נשלח מפתח-תקוה מטעם מועצת הפועלים שם, לסייע בארגון
ומהקמת המוסד במקום.

הוא ארגן את נושא התעסוקה של העולים, המתישבים החדשים
ותרם לרווחתם ובסוסם של התושבים.

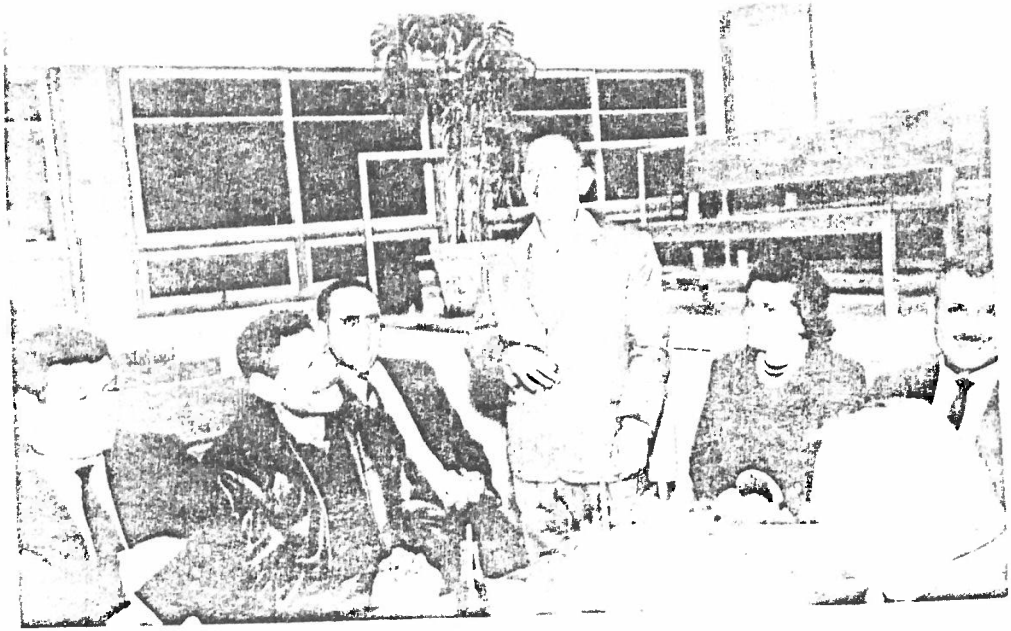

מר ויינהויז בבית-ההסתדרות
ביהוד.

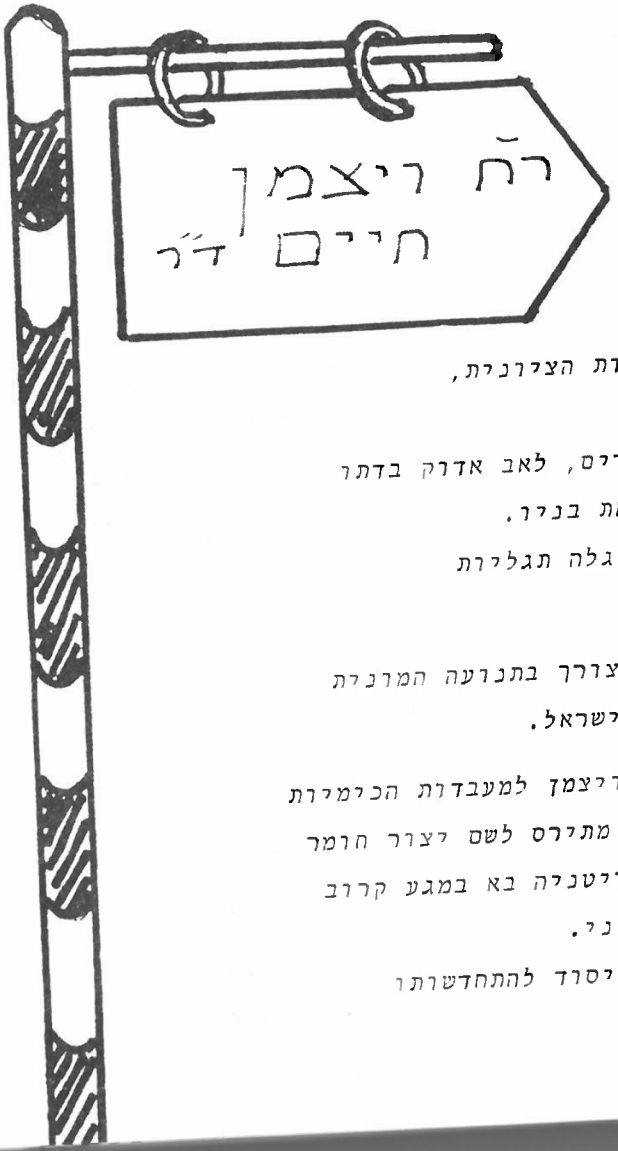

(1952 - 1874)

מנהיג ציוני ואיש מדע, נשיאה הרביעי של ההסתדרות הציונית,
ונשיאה הראשון של מדינת ישראל.

חיים ויצמן נולד ברוסיה הלבנה למשפחה מרובת ילדים, לאב אדוק בדתו
אך עם זאת משכיל ו"חובב ציון" וברוח זו גידל את בניו.
את השכלתו הגבוהה בכימיה אורגנית רכש בגרמניה וגלה תגליות
חשובות בשטח זה.

ויצמן הכיר בהרצל כמנהיג גדול ונערץ. הוא ראה צורך בתנועה המונית
ובמעשים שתכליתם הקמת בסיס תעשיתי וחקלאי בארץ ישראל.

בשנים 1915 - 1918 במלחמת העולם הראשונה הצטרף ויצמן למעבדות הכימיות
של האדמיראליות הבריטית, והמציא שטה להפקת אצטון מתירס לשם ייצור חומר
נפץ לפגזים. בזכות תרומתו זו למאמץ המלחמה של בריטניה בא במגע קרוב
עם חברי הממשלה הבריטית, ודאג לקרבם לרעיון הציוני.
מפעולה ממושכת זו ניתנה הצהרת בלפור שהניחה את היסוד להתחדשותו
המדינית של העם היהודי בארצו.

בשנת 1918 עמד בראש ועד הציירים הציוני ועשה הכל להכרת הערבים
בזכויות העם היהודי על א"י.

בשנת 1921 נבחר לנשיא ההסתדרות הציונית העולמית.

בשנת 1924 נבחר לנשיא הסוכנות היהודית.

בשנת 1936 משתקע בארץ ברחובות, מתמסר לעבודה מדעית ומקים את הגרעין
למכון ויצמן למדע.

בשנת 1937 מעיד בפני ועדת הלורד פיל שנשלחה ע"י בריטניה לחקור הסיבות
למהומות הדמים שחוללו הערבים בארץ בשנת 1936.

ויצמן מגייס את יהדות ארה"ב ואת נשיאה טרומן ללחוץ על בריטניה
ומביא למנויה של ועדת חקירה אנגלית - אמריקנית שתחקור
את בעיית הארץ ותציע דרך לפתרונה.

בשנת 1948 ב-17 למאי נבחר לנשיא הממשלה הזמנית של המדינה
ואח"כ לנשיא הראשון של מדינת ישראל.

בשנת 1952 נפטר והובא לקבורה ברחובות, שבה הוקמה "יד חיים ויצמן לזכרו".
כתב את זכרונותיו בשם "מסה ומעש" שתורגמו לשפות רבות.

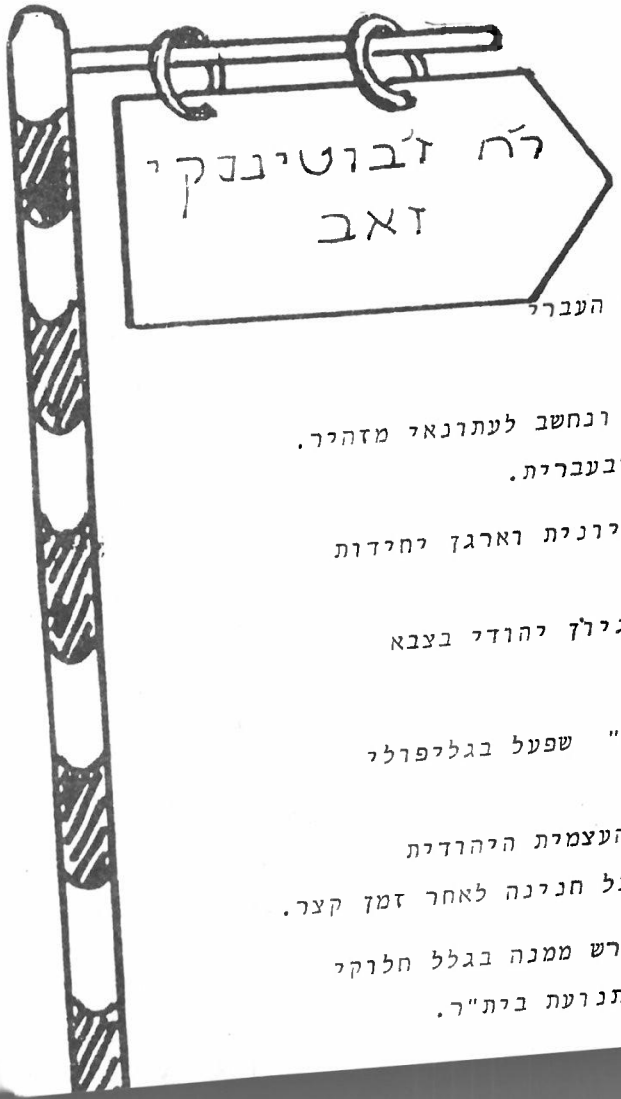

(1940 - 1880)

מנהיג ציוני, סופר ונואם מפורסם, ממקימי הגדוד העברי במלחמת העולם הראשונה.

נולד באודסה, גדל בבית יהודי דתי. למד משפטים ונחשב לעתונאי מזהיר. מתקופה מאוחרת יותר ערך עתונים באידיש, רוסית ובעברית.

בשנת 1903 אחרי הפרעות בקישינב הצטרף לתנועה הציונית וארגן יחידות להגנה עצמית בקהילות רוסיה.

במלחמת העולם הראשונה הגה את הרעיון של יצירת לגיון יהודי בצבא הבריטי למלחמה בתורכים בא"י.

יחד עם יוסף טרומפלדור יסד את "גדוד נהגי הפרדות" שפעל בגליפולי ופוזר לאחר תבוסת האנגלים.

בשנת 1920 כשפרצו פרעות בירושלים ארגן את ההגנה העצמית היהודית ונידון ע"י האנגלים ל-15 שנות עבודות פרך, אך קיבל חנינה לאחר זמן קצר.

בשנת 1921 נבחר להנהלה הציונית העולמית וב-1923 פרש ממנה בגלל חלוקי דעות עם ויצמן ויסד את המפלגה הרוויזיוניסטית ואת תנועת בית"ר.

הוא תבע להכריז, כי מטרתה של הציונות היא הקמת מדינה יהודית
בארץ ישראל בשתי גדות הירדן.
בשנת 1929 יצא מן הארץ להשתתף בקונגרס הציוני ה-16 ולא הורשה לחזור
יותר לארץ ע"י השלטונות הבריטים.
מאז ועד יום מותו לא ביקר עוד בארץ, שלה הקדיש את חייו.
בשנת 1935 יסד את "ההסתדרות הציונית החדשה" ונבחר לנשיאה.
ז'בוטינסקי היה בעל כשרון נדיר לשפות ותרגם לעברית יצירות חשובות.
מיתירותיו נתפרסמו ביותר הרומן - מתקופת התנ"ך "שמשון",
הרומן האוטוביוגרפי "חמישתם" ושורה של סיפורים קצרים.
מת בניו-יורק ובצוואתו ביקש כי עצמותיו תועלנה לארץ, רק בהוראת
ראש ממשלת המדינה היהודית כאשר תקום.
בשנת 1964 הועלו עצמותיו ארצה בהוראת ראש הממשלה
לוי אשכול, והובאו למנוחת עולמים בירושלים.

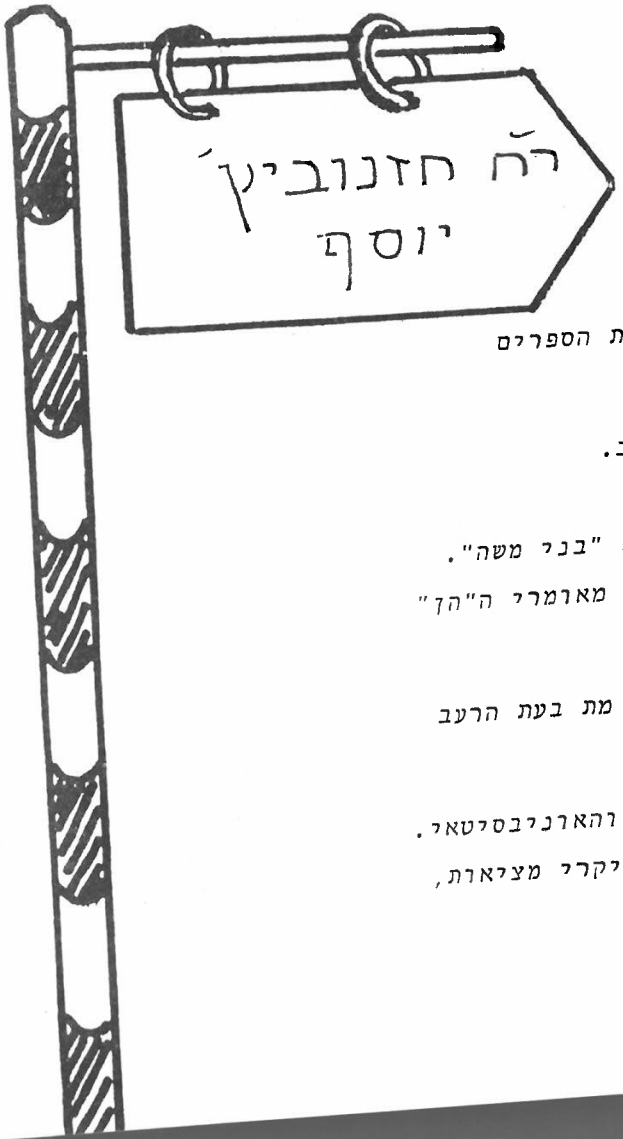

(1919 - 1844)

רופא, מראשוני "חובבי ציון" ומניח היסוד לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטה בירושלים.

חזנוביץ למד רפואה בקניגסברג תוך דוחק כלכלי רב.
אח"כ פעל רוב ימיו כרופא בביאליסטוק.
הוא היה פעיל בתנועת "חיבת ציון" וחבר באגודת "בני משה".
בימיו של הרצל היה ציר בקונגרסים הציוניים והיה מאומרי ה"הן" בפרשת אוגנדה.

בשנת 1915 יצא חזנוביץ כפליט לקאטרינוסלאב, שם מת בעת הרעב בבית מושב זקנים.

מפעלו לדורות - הנחת היסוד לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי. כאספן וחובב ספר היה מאסף במסירות ספרים עתיקים יקרי מציאות, אותם העביר לירושלים.

חוֹבְבֵי צִיּוֹן אגודות להתיישבות בא״י, הוקמו בהשפעת הפרעות ברוסיה ב 1881 וגעגועים לא״י. תחילה קמו אגודות נפרדות במקומות שונים: רומניה, אוסטריה, אנגליה ובעיקר ברוסיה. ב 1884 נקראה ״וועידת קאטוביץ״ לאיחוד האגודות וקביעת התוכנית. שמה הראשון של האגודה היה ״מזכרת משה״, הנשיא י׳ ל׳ פינסקר והמזכיר לילינבלום. ב 1887 נקראה וועידה שנייה בדרוסקניקי, שם נקבע השם ״חו״צ״.

(1970 - 1902)

מדינאי ישראלי, מנהיג "הפועל המזרחי" והמפד"ל.

למד בישיבה בעיר הולדתו גרודנו ואח"כ בבית מדרש לרבנים בברלין.

הוא היה פעיל בארגון "צעירי המזרחי" ונהיה למנהיגו ולחבר בהנהגת "תורה ועבודה".

משנת 1925 השתתף בכל הקונגרסים הציוניים.

אותה שנה עלה לארץ ישראל. בהדרגה היה לדמות מרכזית בתנועתו ובשנים 1938 - 1948 היה ראש מחלקת העליה של הסוכנות היהודית.

בשנות המאבק נגד השלטון הבריטי היה שפירא יחד עם דוד בן-גוריון ועשה שנה ב"ועדת השלושה" - הסמכות המדינית העליונה.

שפירא מילא תפקיד מרכזי במגעים בין "ההגנה" לבין "האצ"ל" למניעת התנגשויות וליצירת שיתוף פעולה בין השניים.

בשנת 1948 מונה חבר מועצת העם ומנהלת העם ואח"כ שר העליה והבריאות בממשלה הזמנית. החזיק בתיקי ממשלה שונים ➡

פנים - 1949 - 1952, 1959 - 1970.

דתות וסעד - 1952 - 1958.

בריאות - 1961 - 1965.

הוא היה חבר כל "הכנסות" עד מותו.
בשנת 1948 היה ממקימי "החזית הדתית" בהשתתפות "הפועל המזרחי",
"המזרחי", "אגודת ישראל", "ופועלי אגודת ישראל".

שפירא היה למנהיגה המוכר של מפלגה זו.
בשנת 1957 נפצע שפירא בהתפוצצות בכנסת שנפצע בה גם ד. בן-גוריון.
ערב מלחמת ששת הימים (1967) ניסה להחזיר לשלטון את בן-גוריון, ומילא
תפקיד מרכזי בהקמת "ממשלת הליכוד הלאומי".
שפירא דבק בשיתוף פעולה עם מפא"י - ואחריה עם מפלגת העבודה,
וביחסי דתיים - חילוניים ובטחון.

(1944 - 1921)

רח חנה סנש

צנחנית ארץ ישראלית ומשוררת, שיצאה במלחמת העולם השניה בשליחות המוסדות הלאומיים, לפעולת הצלה בקרב היהודים בארצות הכיבוש הגרמני. היא נתפסה על ידי הנאצים, הוחזקה במאסר והוצאה להורג.

נולדה בבודפשט ואף שגדלה במשפחה מתבוללת, האוירה האנטישמית בהונגריה והידיעות על הישוב בארץ ישראל עוררו את הכרתה הלאומית ובגיל צעיר היתה לציונית.

בשנת 1939 עלתה לארץ, למדה בביה"ס החקלאי בנהלל, ולאחר סיום למודיה הצטרפה לקבוץ שדות - ים - קיסריה.

בשנת 1943 התנדבה לצאת להונגריה יחד עם קבוצת צנחנים, רובם אנשי הפלמ"ח, כשליחת הישוב בארץ, כדי להשיג ידיעות צבאיות ולעורר את היהודים בארצות אירופה הכבושות בידי הגרמנים לתפקידי הצלה.

ב-7ביוני 1944 חצתה את גבול יוגוסלביה - הונגריה ונתפסה ע"י משמר הגבול ההונגרי, נחקרה ועונתה חמישה חדשים.
עמדה בגבורה בחקירה ובעינויים, ונדונה למות.
הוצאה להורג בחצר בית הכלא בבודפשט ע"י כתת יורים.
את שירה האחרון המפורסם "אשרי הגפרור", כתבה בכלא.

חנה סנש היתה לסמל המסירות וההקרבה בדורנו.
ספור חייה הומחז בידי אהרון מגד והוצג ב"הבמה".
בשנת 1948 הועלו עצמותיה לארץ.
על שמה הקבוצים "יד-חנה" ליד טול כרם ו"יד-חנה סנש" בשרון.

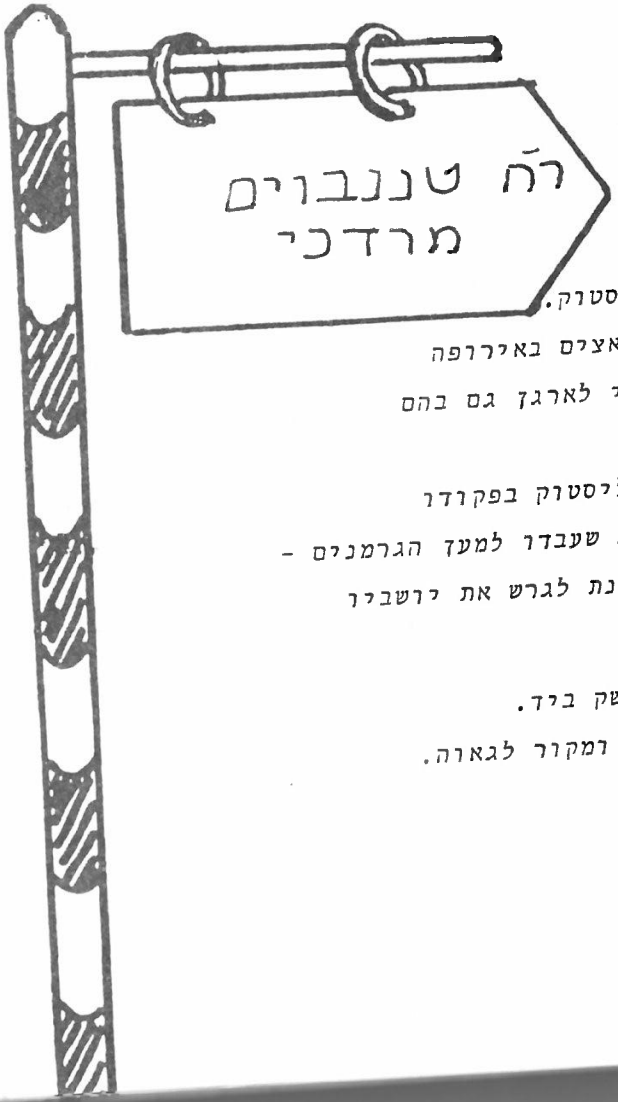

מפקד אנשי אי"ל (ארגון יהודי לוחם) בגטו ביאליסטוק.
מרד גטו ורשה היה המאבק המזוין הראשון נגד הנאצים באירופה הכבושה, ומורשה נשלחו שליחים לערים הגדולות כדי לארגן גם בהם את המרד בגטאות ששרדו.

ב-15 באוגוסט 1943 התקוממו אנשי אי"ל בגטו ביאליסטוק בפקודו של מרדכי טננבוים. הם הבעירו באש את בתי החרושת שעבדו למען הגרמנים - רגם הפילו חללים בקרב הגרמנים שנכנסו לגטו על מנת לגרש את יושביו אל מחנות ההשמדה.

מרדכי טננבוים מצא את מותו ביד חומות הגטו עם נשק ביד.
רבים מהלוחמים נפלו במרד זה שהפך לסמל של גבורה ומקור לגאוה.
קבוץ "יד מרדכי" בדרום נקרא על שמו.
במרכז הקבוץ אנדרטה לזכרו ולזכר חבריו הלוחמים.

זה כל חג האושי המשפ

-- --

לעצום עיניים ולכל הלמות

-- שמביט לעתיד-לבוא

ש שעות מאושרות בעוקרת

-- --

אי-אפשר לעצור הלום

אנה עמסנו את נטל גופנו

אנה צוללי אי-אושרים כל חלומי

אנה זה נישא הקרח את אחינו

רח טרומפלדור יוסף

(1920 - 1880)

חלוץ ואיש צבא ציוני. מיסד תנועת החלוץ.

גבור תל-חי, שבה נפל והפך לסמל של גבורה לנוער היהודי.

נולד בקוקז. בימי מלחמת רוסיה - יפן (1904) גויס לצבא ונשלח לחזית בה הצטיין במעשי אומץ וגבורה. זכה באותות הצטיינות והיה היהודי הראשון והיחידי שהגיע לדרגת קצונה ברוסיה הצארית.

באחד הקרבות רסק פגז את ידו השמאלית והיא נקטעה.

בשנת 1907 השתחרר מחשרות הצבאי, הוסמך למשפטים באוניברסיטת פטרבורג ועלה עם קבוצת חלוצים שארגן לא"י.

עבד כפועל בחוות מגדל, על חוף הכנרת ובדגניה.

במלחמת העולם הראשונה הוגלה יחד עם כל הנתינים הרוסים למצרים.

בשנת 1919 עלה שוב לארץ וקרא לפועלים לעלות לגליל ולהגן עליו מפני כנופיות הבדוים והערבים המוסלמים שנלחמו בערבים הנוצרים תומכי צרפת.

בגליל נשתרר תוהו ובוהו והחרדה לגורלם של הישובים היהודים הקטנים היתה רבה.

"זעד ההגנה" שלח את טרומפלדור לארגן את ההגנה על ישובים אלה ולבצר את הנקודות: תל-חי, כפר גלעדי ומטולה.

בי"א באדר תר"פ (1 במרס 1920) עלה טרומפלדור לכפר גלעדי כדי לבדוק את סדרי ההגנה. בדרך שמע ירירות שירו הערבים שצרו על תל-חי.

הוא סר למקום וראש הכפר הערבי השכן חלסה דרש לערוך חיפוש במקום אחר צרפתים.

טרומפלדור נענה מתוך רצון לשמור על השלום, אולם זאת היתה תרמית.

הערבים פרצו פנימה ותקפו את המגינים. טרומפלדור נפל פצוע בבטנו דמתבוסס בדמו.

לרופא שהגיע בערב וניסה לעודדו ענה כפי שמעידים חבריו:

"אין דבר! טוב למות בעד ארצנו".

בזכות עמידת הגבורה של מגיני תל-חי, נכללו הישובים העבריים בתחומיה של א"י. לזכרו של טרומפלדור הוקם הקבוץ "תל-יוסף" בעמק יזרעאל, ארגון הנוער "בית"ר" נקרא על שמו וכך גם רחובות רבים.

במקום שבו נקברו קרבנות ההגנה על תל-חי הוקם פסל האריה השואג - סמל הגבורה.

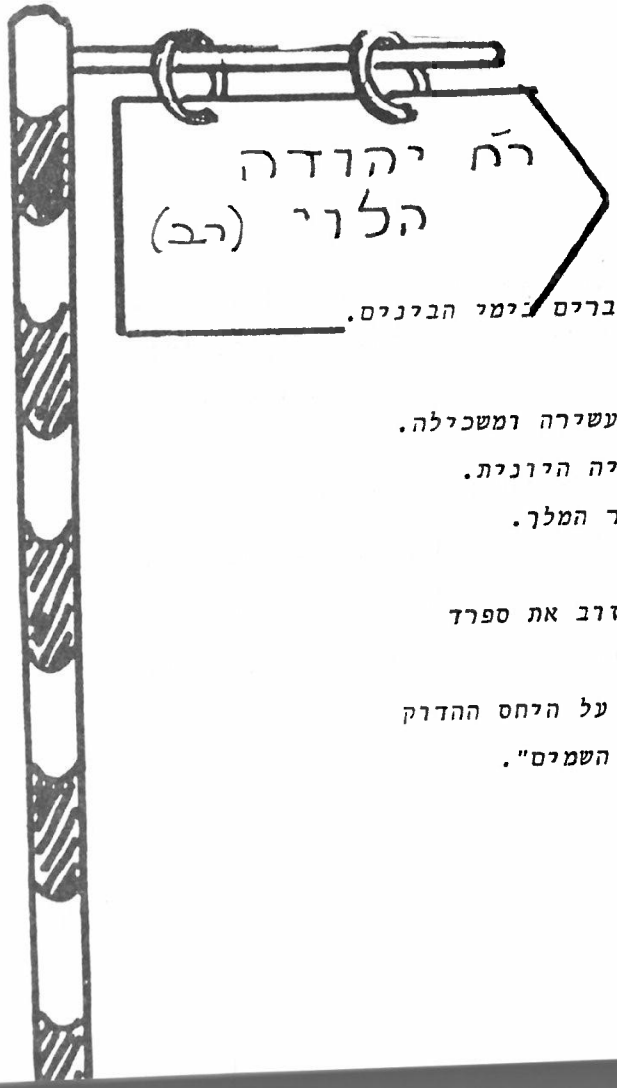

מגדולי השירה העברית לדורותיה וגדול המשוררים העברים בימי הביניים.
היה הוגה דעות דתי חשוב ורופא ידוע.

נולד בטולדה שבצפון ספרד. בשנת 1075, בן למשפחה עשירה ומשכילה.
ר' יהודה קיבל חינוך עברי וערבי והתעמק בפילוסופיה היונית.
ישב בקסטיליה הנוצרית והתפרנס מעבודתו כרופא בחצר המלך.
כתב שירי הודיה, שירי יין ושירי אהבה.
לעת זקנתו גמלה בלבו של ר' יהודה הלוי ההחלטה לעזוב את ספרד
ולעלות לא"י שכל ימיו התגעגע אליה.
בספרו "הכוזרי" שנכתב ערבית וברבים משיריו עמד על היחס ההדוק
בין אלוהי ישראל, עם ישראל וארץ ישראל שהיא "שער השמים".

ארץ ישראל היתה בתקופה ההיא בידי הצלבנים, הדרכים הארוכות בים
ובמדבריות היו מסוכנות וכך תנאי החיים.
למרות כל אלה ר' יהודה החליט לקיים נדרו לעלות לארץ.
בשנת 1140 הגיע עם בני לויתו באניה למצרים ונשאר בה.
תעודות שונות מעידות שנשאר בארץ זו עד יום מותו ובה הובא לקבורה.

ברעיונות שהביע בשיריו היו בשורת הציונות, שקמה והתפתחה
מאות שנים לאחר מותו.

רבים משיריו הדתיים הוכנסו לספרי התפילה, ביחוד בנוסח ספרד.

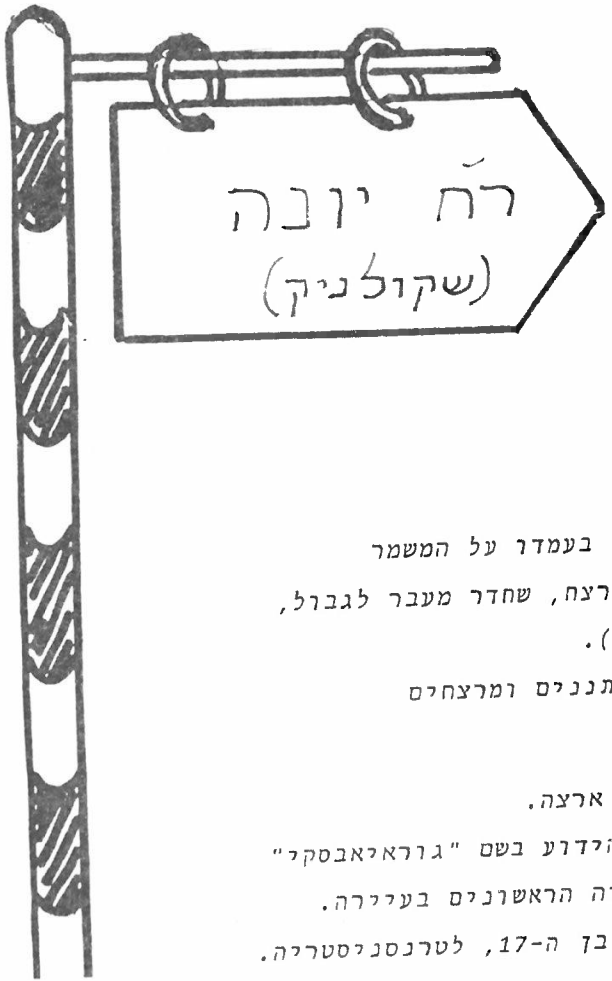

(1924 - 1951)

נפל בעת שמירה ביהוד.

בן 27 שנים בסך הכל היה יונה שקולניק בעת נפלו, בעמדו על המשמר באזור עיירת מגוריו יהוד. כדור של מסתנן ערבי מרצח, שחדר מעבר לגבול, פגע בו מן המארב, בליל א' באב, שנת תשי"א (1951).
גבול שביתת הנשק עם ירדן היה אז פרוע ביותר ומסתננים ומרצחים ערביים שרצו בסביבה.

רק שנתיים ימים עברו מאז הגיע יונה, אשתו וילדו ארצה.
בעיר מולדתו ידיעין למד יונה בבית-הספר הרומני הידוע בשם "גוראיאבסקי" והיה פעיל בתנועת הנוער בית"ר, שעשתה אז את צעדיה הראשונים בעיירה.
יחד עם הוריו, מנדל ורייזה שקולניק הוגלה יונה, בן ה-17, לטרנסניסטריה.

הוריו נספו במחנה-המוות בברשאד. יונה עשה זמן מסויים במחנות המוות שליד הנהר בוג וניצל.

משחזר לעיירה גויס לצבא העבודה הסובייטי. ברם, משאת נפשו היתה להגיע לארץ ישראל. בידיניץ נשא לאשה את חברתו ברוניה, בת עוזיאל גאנדלמאן שהיתה אף היא ומשפחתה בטרנסניסטריה, אבל שיחק מזלם וניצלו.
הוריה הגיעו לישראל ב-1969, כשנה לאחר מכן נפטר האב.

ב-1946 עלו יונה וברוניה על דרך הנדידה לארץ ישראל. עברו את פולין, צ'כוסלובקיה, אוסטריה ואיטליה. לארץ הגיעה המשפחה רק בשנת 1949. שני אחים הגיעו לארץ לפניו, אח ואחות אחריו.

באיטליה נולד בנם בכורם מנחם, (כיום עובד התעשיה האווירית) ובמאי 1951 נולדה הבת הצברית כוכבה. המשפחה הסתדרה בעיירה יהוד (בה מתגוררים אחיו ואחותו). יונה עבד בבניה.
ככל האזרחים השתתף בשמירה נגד מסתננים-מרצחים ערבים שהגיעו מעבר לגבול.
כ-3 חדשים לאחר הולדת הבת כוכבה, נפל יונה.

בנם ובתם של יונה ז"ל וברוניה תבלח"א (כעת שלכטרמן) וכמו כן גם אמה של ברוניה, גרים כעת בנתניה.

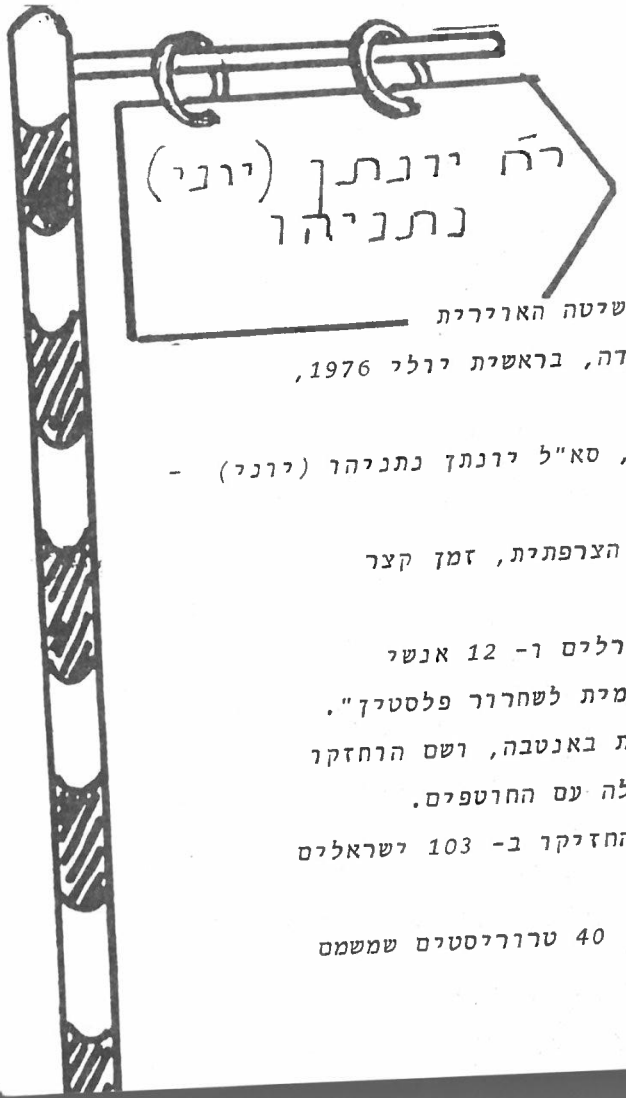

(1976 - 1946)

מפקד הכוח של מבצע "יונתן", שמה הרשמי של הפשיטה האווירית המוצלחת של צה"ל על שדה התעופה באנטבה - אוגנדה, בראשית יולי 1976, שנועדה לשחרר אזרחים ישראלים חטופים.

המבצע נקרא כאמור על שמו של מפקד הפשיטה בשדה, סא"ל יונתן נתניהו (יוני) - החיל הישראלי היחיד שנהרג במהלך ההסתערות.

ב-27.6.1976 נחטף מטוס של חברת "אייר פרנס" הצרפתית, זמן קצר לאחר שהמריא מאתונה, בדרכו מת"א לפריס.

במטוס היו 258 נוסעים - ביניהם יותר מ- 100 ישראלים ו- 12 אנשי צוות צרפתים. החוטפים היו 7 מחברי "החזית העממית לשחרור פלסטין". המטוס תודלק בלוב, נישה לנחות בסודן ולבסוף נחת באנטבה, ושם הוחזקו החטופים. אידי אמין, אז רודן אוגנדה, שיתף פעולה עם החוטפים.

החוטפים שחררו את כל הנוסעים שאינם ישראלים, והחזיקו ב- 103 ישראלים ובמספר אנשי צוות צרפתים שבחרו להשאר אתם.

החוטפים איימו לרצוח את החטופים - אם לא ישחררו 40 טרוריסטים שמשמם נקבו, הכלואים בישראל ובארצות אחרות.

ממשלת ישראל ניסתה להשיג את שחרור החטופים במו"מ, ויחד עם זאת תוכנן מבצע הצלה צבאי ותורגל לפרטיו.

בליל 3 - 4 ביולי המריאו לאנטבה קרוב ל- 200 צנחנים ואנשי קומנדו על נשקם ורכבם ונחתו בשדה התעופה אנטבה עם רדת הלילה בלא שחשדו בהם.

כוח הפשיטה עם כלי רכבו פרץ מהמטוסים, שחרר את החטופים שנמצאו במקום. במהלך הפעולה נהרג מפקד הכוח הפושט יונתן נתניהו ו- 3 מהחטופים שנלכדו באש המסתערים. לפני כן רצחו האוגנדים את אחת החטופות (דורה בלוך). נהרגו 20 חיילים אוגנדים ששמרו על הבניין והושמדו 11 מטוסי קרב (מיג 17, 21) של חיל האויר האוגנדי שנמצאו בשדה.

ההסתערות, הלחימה ושחרור החטופים נמשכו כ- 50 דקות בלבד, ותוך 90 דקות שבו המטוסים והמריאו.

המבצע נחשב לאחת הפשיטות הנועזות והמוצלחות בהסטוריה הצבאית, ותשובה יעילה ומוצדקת לפעולות הטרור וההטיפה שרווחו בשנות ה- 70.

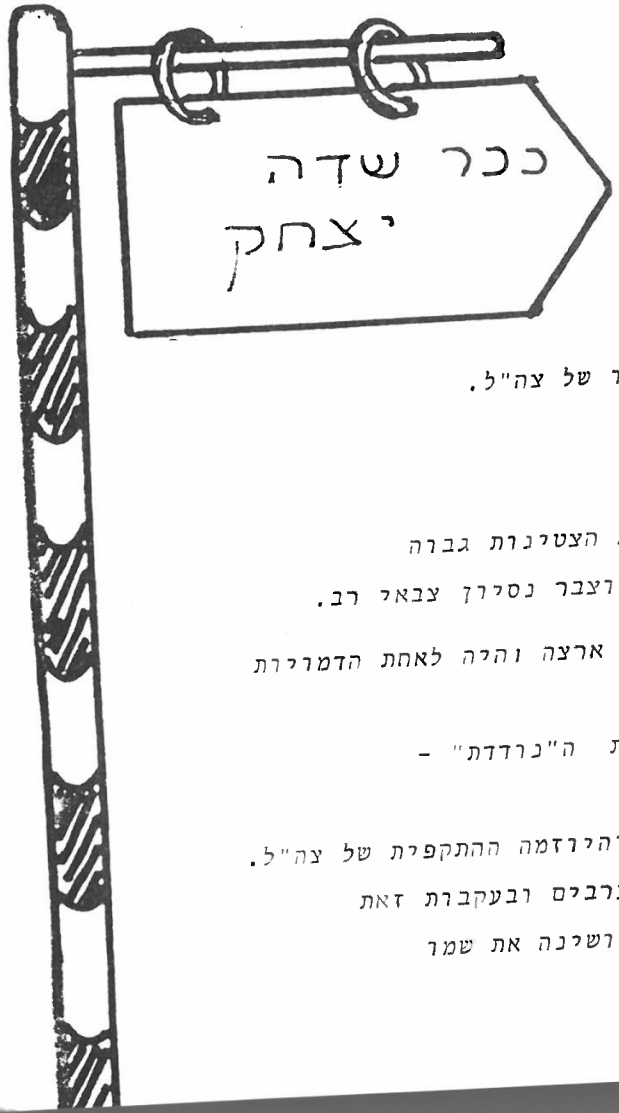

(1890 - 1952)

מצביא, מחנך וסופר, שתרם רבות לעצוב דמותו ודרכו של צה"ל.
מיסדר ומפקדו הראשון של הפלמ"ח.

נולד בלובלין שבפולין בשם יצחק לנדוברג.
במלחמת העולם הראשונה שירת בצבא הרוסי וקיבל אות הצטיינות גבורה
על גבורתו. המשיך כשרותו גם לאחר מהפכת אוקטובר ורצבר נסיון צבאי רב.
כשנודע לו על נפילת טרומפלדור בתל-חי ב-1920 עלה ארצה והיה לאחת הדמויות
הבולטות בעליה השלישית וב"גדוד העבודה".
בסוף המאורעות (1939) נתמנה למפקד הרטוב והקים את ה"נודדת" -
יחידה קטנה ומרובחרת.
מאוחר יותר נחשב לאביה הרוחני של הגישה המקורית והיוזמה ההתקפית של צה"ל.
יחידתו נחלה הצלחות בפעולות נגד אנשי הכנופיות הערביים ובעקבות זאת
מונה ב-1937 כמפקד הפו"ש (פלוגות השדה של ההגנה) ושינה את שמו
מיצחק לנדוברג ליצחק שדה.

הפו"ש פעל ברחבי הארץ לפי תורתו והצליח להעביר את הלחימה מתחום
הישובים היהודים אל תחום הישובים הערבים.

בשנת 1941 הוקם הפלמ"ח והוא מונה למפקדו הראשון.
הוא היה כבר בן 50 בעוד מסביבו אנשי השדה היו צעירים בשנות העשרה.
על כן הצמידו לו את כינוי החבה "הזקן".
בעת הקמת צה"ל (יולי 1948) מונה למפקד חטיבה 8 - חטיבת השרירון
שהשתתפה בקרבות המכריעים במסגרת מבצע "דני", "יואב", "יוסף" ו"חורב".
נפטר בשנת 1952 והובא לקבורה בגבעת ברנר.

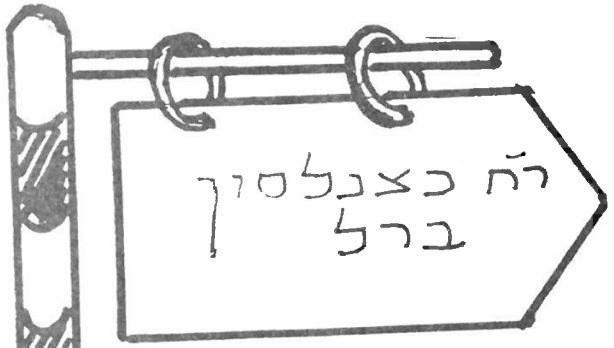

(1944 - 1887)

מחשובי המנהיגים של תנועת העבודה בארץ ישראל.
סופר והוגה דעות. מראשי מפלגת פועלי ארץ ישראל, הסתדרות העובדים הכללית ומבוני הישוב העברי בארץ.

נולד ברוסיה הלבנה בבית "חובבי ציון" ספוג מסורת יהודית וציונית. קרא הרבה מסורות החשכלה העברית ומן הספרות המהפכנית והמדעית. הושפע מהסוציאליזם הרוסי.

בקיץ שנת 1909 עלה לארץ ישראל. עבד כפועל חקלאי במושבות וחבר בקבוצת "כנרת". נאבק על מעמדו ותנאיו של הפועל העברי שנאלץ להתחרות בפועל הערבי.

היה בין יוזמי "המשביר" - האגודה הצרכנית של הפועלים, ובין המניחים את היסוד "לקופת חולים".

פעל יחד עם בן-גוריון לאיחודן של מפלגות הפועלים בארץ, והיה בין מניחי היסוד להסתדרות הכללית של העובדים העבריים בא"י.

בשנת 1925 משנוסד עתון ההסתדרות "דבר" נתמנה עורכו הראשי
ועד יום מותו היה מדריכה הרוחני של תנועת העבודה ומראשי התנועה הציונית.
יסד את הוצאת הספרים של ההסתדרות "עם עובד", היה ציר בכל
הקונגרסים הציונים.
כשפרצה מלחמת העולם השניה תמך בהתגייסות לצבא הבריטי כדי
להכשיר כח צבאי יהודי עצמאי.

ברל כצנלסון נקבר בקבוצת כנרת, אשר בה עבד בבואו לארץ.
שמו הונצח במדרשה לפעילי ההסתדרות בצופית הנקראת "בית ברל".
כן נקראת על שמו האכסניה "אהלו" לחוף הכנרת, שבה
מתקיימים כינוסים עיוניים.

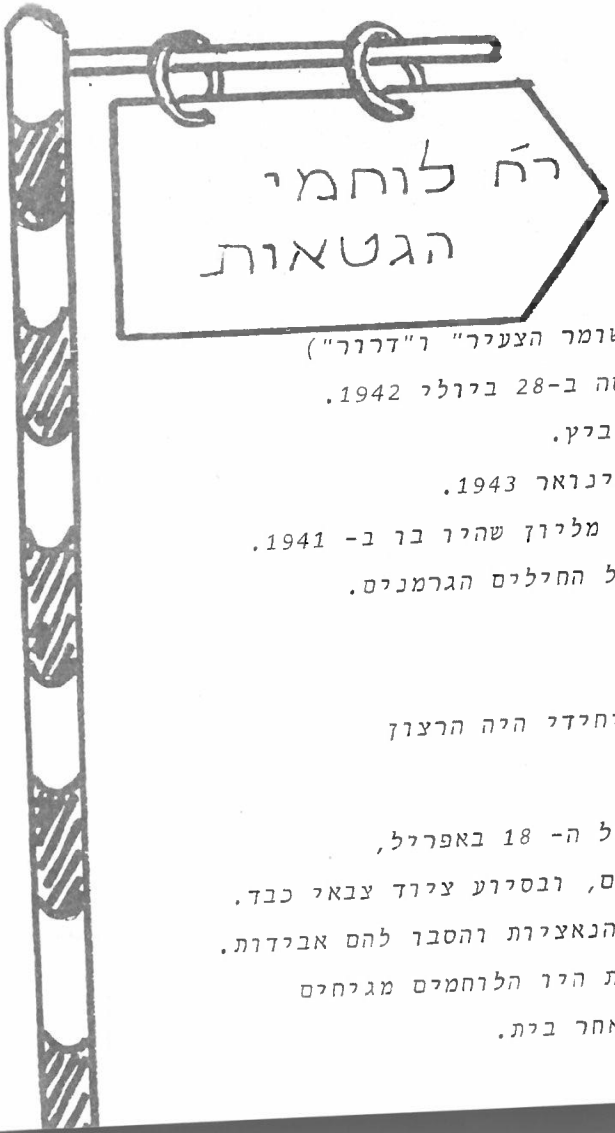

צעירים חניכי תנועות הנוער החלוציות (בעקר "השומר הצעיר" ו"דרור")
שהקימו את הארגון היהודי הלוחם (אי"ל) בגטו ורשה ב-28 ביולי 1942.
הם מנו כ- 350 לוחמים תחת פיקודו של מרדכי אנילביץ.
ההתקוממות המזוינת הראשונה של אי"ל היתה ב-19 בינואר 1943.
בגטו ורשה נותרו אז כ- 60 אלף יהודים מתוך כחצי מליון שהיו בו ב- 1941.
קבוצת לוחמי אי"ל שהצטרפה למגורשים, פתחה באש על החיילים הגרמנים.
רוב הלוחמים נהרגו, אך הגרוש נפסק.
אז החלו בהכנות קדחתניות למרד האחרון.
איש לא צפה להנצל בו או להציל את הגטו. המניע היחידי היה הרצון
לקחת נקם ולמות בכבוד תוך קרב.

הגרוש הסופי של יהודי ורשה נקבע ע"י הגרמנים ללילה ה- 18 באפריל,
ערב פסח - 1943. בלילה חדרו לגטו בכוחות מתוגברים, ובסיוע צי'וד צבאי כבד.
הלוחמים של אי"ל הצליחו להדוף פעמים את היחידות הנאציות והסבו להם אבידות.
הנאצים החלו להעלות את בתי הגטו באש. מבין הלהבות היו הלוחמים מגיחים
לפעולות נגד הגרמנים, אך אלה הבעירו וחיסלו בית אחר בית.

ב- 8 במאי נתגלה הבונקר המרכזי של אי"ל, ברחוב מילה 18,
ובו נספו רוב חברי המטה ומפקדם.

שרידי הלוחמים והפרטיזנים היהודים שניצלו ועלו ארצה יסדו בשנת 1949
את קבוץ "לוחמי הגטאות" הנמצא בנפת עכו.
בקבוץ הוקם מוזיאון השואה.

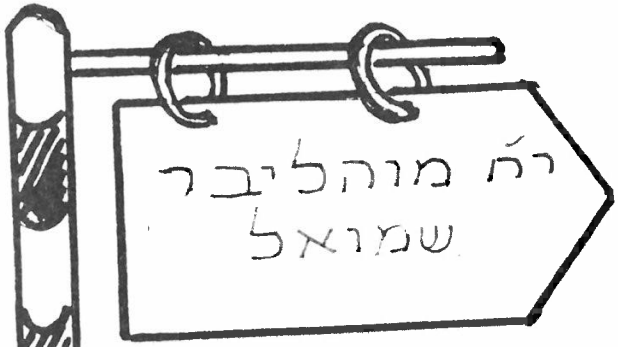

(1898 - 1824)

רב ומנהיג ציוני, מגדולי רבניה של רוסיה, ומראשי "חיבת ציון".
נולד בעירה ליד וילנה. קיבל חינוך מסורתי ולמד גם מקצועות חילוניים.
בשנת 1843, והוא רק בן 18, הוסמך לרב בישיבת וולוז'ין המפורסמת.
הוא ראה את מצוקת עמו והחליט כי התישבות יהודית בארץ ישראל
היא הצלתו היחידה.

אחרי הפרעות של שנת 1881 יסד בורשה את האגודה "בני ציון" -
הארגון הראשון של חובבי ציון.
ניסה להשפיע על הברון הירש לתמוך בישוב א"י וגייס את עזרתו של
הברון אדמונד דה רוטשילד, ששלח את מוהליבר לבחור משפחות יהודיות
ברוסיה שיעלו לארץ ויתיישבו בה כעובדי אדמה.

בשנת 1890 ביקר בא"י כדי לעמוד על מצבן של המושבות היהודיות הצעירות.
בביקורו בארץ יסד את המושבה רחובות.
בשנת 1893 הקים את לשכת "מרכז רוחני" (בקיצור "מזרחי") שפעלה במסגרת
חיבת ציון והניחה את היסוד לציונות הדתית.
עם הופעתו של הרצל, הצטרף הרב מוהליבר להסתדרות הציונית ושלח את
ברכתו לקונגרס הראשון.

על שמו הקבוץ "גן שמואל", שתחילתו פרדס לגדול אתרוגים,
שנטעו חובבי ציון לכבוד יום הולדתו השבעים.

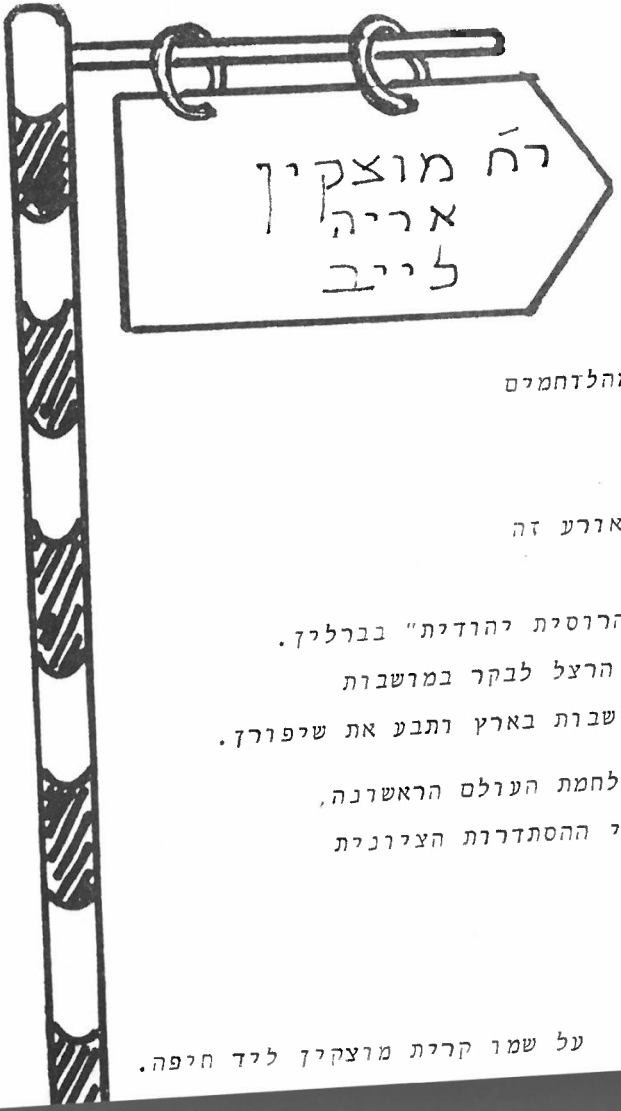

(1933 - 1867)

מנהיג ציוני. מראשי התנועה הציונית העולמית ומהלוחמים להגנה על זכויות היהודים.

נולד באוקראינה. את ראשית חינוכו קיבל בחדר.

בשנת 1881, היה עד ראיה לפוגרום ביהודי קיב. מאורע זה השפיע על דעותיו ומעשיו בעתיד.

למד מתמטיקה והיה בין מיסדי "האגודה האקדמית הרוסית יהודית" בברלין.

מוצקין השתתף בקונגרס הציוני הראשון ונשלח ע"י הרצל לבקר במושבות היהודיות בא"י. בשובו מתח ביקורת על שיטות ההתישבות בארץ ותבע את שיפורן.

בוועידה הציונית העולמית בלונדון שנתכנסה אחרי מלחמת העולם הראשונה, תבע הלאמה של קרקעות היהודים בארץ ישראל ודרש כי ההסתדרות הציונית תדאג גם למעמד האזרחי של יהודי התפוצות.

בשנת 1925 נבחר לנשיא הועד הפועל הציוני,

משנת 1931 היה גם נשיא הקונגרסים הציוניים.

כן נמנה עם מיסדיו של "הקונגרס היהודי העולמי". על שמו קרית מוצקין ליד חיפה.

ליאו מוצקין,* נאום בקונגרס הציוני השמיני, 1907

— — עצם השאלה היא לא בזה, אם יש לעבוד בארץ ישראל או לא; בכל הזמנים ובתנאים של הגבלות מסוימות, היו העבודות האלו מותרות ורצויות. השאלה היא אחרת: האם יש להשתמש בקרב היהודים בסיסמה, בסיסמת הצ׳רטר, שהוכרזה לפני שנים אחדות או לא? (קריאות: לא!). מצדדים שונים אני שומע: לא, ודווקא נגד זה רואה אני חובה לעצמי להתריע, גם אם יחשבוני משום כך לאדם מהדור הישן.

— — — כשאנו באים אל היהודים. אנו מופיעים כמפלגה מהפכנית טהורה מבחינה רוחנית ואנו אומרים להם: כל מה שעשיתם עד עכשיו, אין בו משום פתרון השאלה היהודית.

— — אל נא נערבב כאן שתי פרשיות. העבודה בארץ ישראל היא לכל אחד מאתנו תעודה מקסימה — בזה כולי עלמא לא פליגי — אבל אין היא תנועה לאומית. מה שכל אחד מאתנו יכול לפעול בארץ ישראל יעשה זאת מתוך תשוקה פנימית, כי על ידי כך הוא רוצה ליצור לעצמו אפשרות של חיים מלאים ושלמים. אכן, מבחינה ידועה הוא יפתור את שאלת חייו באופן אישי, אבל מי שעולה מאתנו לארץ ישראל, אל נא יתאמר לחשוב, שהוא סולל את הדרך לציונות, בו בזמן שהוא מכין רק לעצמו חיים של עונג ונחת — — זהו מן גוון פיוטי בשאיפותינו, זוהי הגשמה ציונית של חיים פנימיים לאומיים, אבל אין זו עדיין עבודה ציונית. על הציונות לשאוף להגשמת העיקר הישן של כינוס וריכוז טריטוריאלי של היהודים בארץ ישראל, זאת ולא אחרת.

רח מלמד
יצחק

היה בשורות המורדים בגטו ביאליסטוק.

באחת "האקציות" התחבאו אנשים בבונקר באחד הבתים.

הגרמנים מצאו את הבונקר ופקדו על הנמצאים בתוכו לצאת.

משסרבו האנשים לעזוב את הבונקר, החלו הנאצים להכנס לתוכו

תוך כדי יריות באקדחים.

יצחק מלמד שלף בקבוק חומצה ושפך אותה על פניו של הגרמני הראשון

שניסה לחדור, הגרמני, מתוך כאב ועוורון מיידי החל לירות ללא אבחנה,

מיריותיו נפגע ונהרג גרמני שני.

בתוך המהומה נמלטו הרבה יהודים ממקום המעשה.

החיה הנאצית דרשה את הסגרתו המיידית של שופך החומצה, אבל הלה

כבר נמצא במקום סתר אחר.

הגרמנים הוציאו להורג את כל היהודים שנשארו בבונקר ובתוכם

גם את אשתו וילדיו של יצחק מלמד.

אחרי שהגרמנים איימו להוציא להורג 10,000 יהודים באם
לא יימסר יצחק מלמד לידם, התייצב יצחק מלמד מרצונו בפני הגרמנים.

כששמע את עניבת החנק על צווארו ליד עמוד התלייה, אמר לתליין הגרמני: -
"חבל שלא הצלחתי להרוג יותר מאחד", ויירק בפניו של הנאצי.

כנרי שניתן, על פי ספורי "אלף לילה ולילה",
לעליה ההמונית בגדר האויר של יהודי תימן לישראל.
בשנים 1949 - 1950, העולים התרכזו בעדן, שהיתה אז
מושבת חסות בריטית.

שם הכינו אותם שליחים מישראל, רובם יוצא תימן, למבצע העליה,
שכונה גם "על כנפי נשרים", לפי הכתוב (בשמות י"ט-ד')
"ראשא אתכם על כנפי נשרים".

יותר משלושים אלף יהודים - הרוב המכריע של יהודי תימן -
הובאו ארצה במבצע זה ב- 380 טיסות.

רבבות יהודים הוצאו באורח דרמטי מתימן לעדן ומשם הוטסו לישראל

מיבצע חיסול גלות תימן עומד להסתיים בקרוב.—כ-20.000 עלו בחדשי ספטמבר ואוקטובר, אלפים מחכים בעדן. — דרך ההרפתקאות ללוד

מיבצע חיסול גלות תימן שתחיל לפני כמה זמן, הפוצרך כמעט בלי הרף, לילה-לילה, במשך חדשים אחדים עומד להסתיים בקרוב. כמה רבבות יהודים הוצאו באורח דרמטי מתימן לעדן, ומשם הועברו בדרך תאריך לישראל.

גליון "הארץ" מיום ט"ז חשוון תש"י

8/11/49

(1902 - 1948)

אלוף, מפקד בכיר במלחמת העצמאות.

יליד ארצות הברית. קיבל חינוך כללי ותורני, בוגר האקדמיה הצבאית "ווסט פוינט". למד משפטים והיה עוזרו של ראש עיריית ניו-יורק.

בשנת 1940 השתתף בפלישה של בעלות הברית לצרפת.

בשנת 1945 שירת בממשל הצבאי בגרמניה.

בשנת 1947 פרש מן הצבא בדרגת קולונל והוא בעל עיטורים רבים.

לאחר שנתקבלה באו"ם החלטה על הקמת מדינת ישראל, נענה מרכוס לבקשתן של הסוכנות היהודית ו"ההגנה" לשמש יועץ צבאי לישוב.

הוא נשא את הכינוי מיקי סטון. ב- 28 במאי 1948, היום שבו נפלה העיר העתיקה בירושלים, נתמנה מפקד חזית ירושלים והיה האלוף הראשון בצה"ל, שאך זה נתארגן.

השתתף בקרבות לטרון הראשונים ופעל לסלילת "כביש בורמה" לירושלים הנצורה.

ב- 11 ביוני 1948, היום שבו התחילה ההפוגה הראשונה במלחמת העצמאות,
נהרג מרכוס בטעות בכפר אבו-גוש.
הובא לקבורה בוסט פוינט.
על שמו הקבוצה משמר דוד על כביש תל-אביב - ירושלים.

יהודי אדוק שומר מסורת. ממוצא ביאליסטוקאי.
משאת נפשו - לתרום ולעזור לתנועה הציונית במשך שנים רבות.
רצה להתנחל בארץ ישראל, אך בגלל עסקיו לא התאפשר לו.
בניו ונכדיו ממשיכים בדרכי אביהם וקשורים קשר אמיץ עם ישראל.
דוד לוביץ נכדו, עסקן ביאליסטוקאי רב פעלים בניו-יורק.
היה ממקימי הקרן לכינונה של קרית ביאליסטוק בראשית שנות החמישים.
פעל רבות לקדומה של הקריה כמארגן, תורם ומתרים.
המשפחה תרמה סכום כסף ניכר להקמת בית הכנסת והאנדרטה
שברחבת קרית ביאליסטוק (בית שמואל).

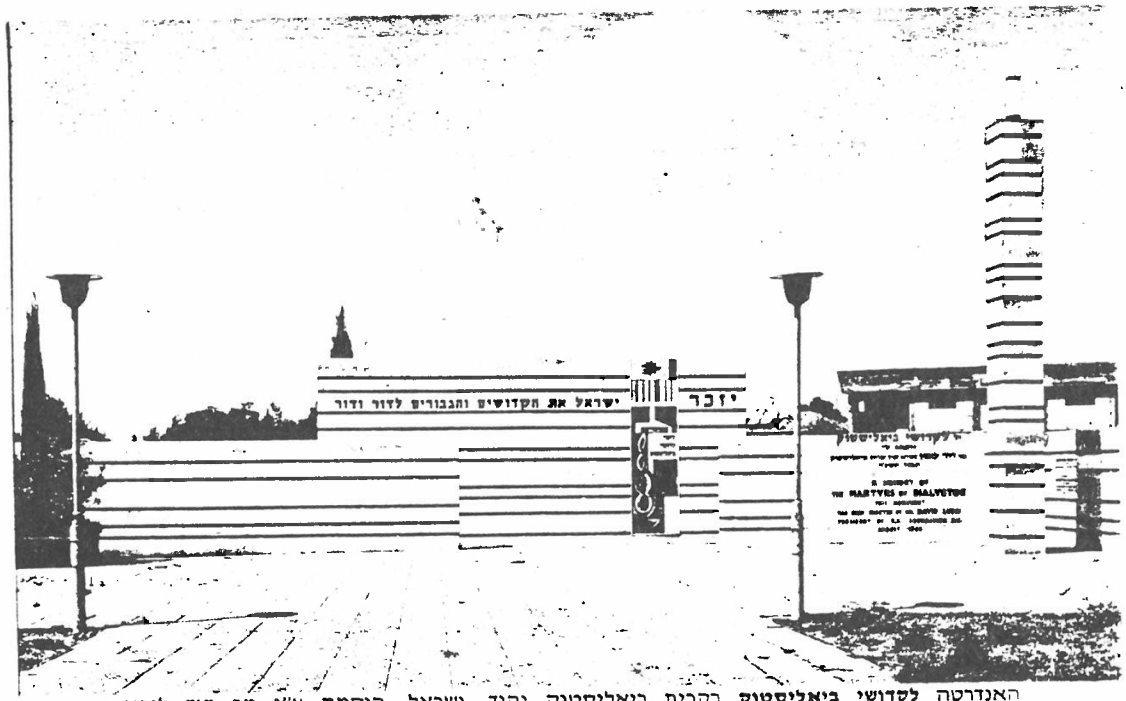

האנדרטה **לקדושי ביאליסטוק** בקרית ביאליסטוק יהוד, ישראל, הוקמה ע"י **מר דוד לובין**,
נשיא קרן קרית ביאליסטוק

THE MEMORIAL OF THE **MARTYRS OF BIALYSTOK**, YAHUD, ISRAEL ERECTED BY MR **DAVID LUBIN**
PRESIDENT OF K.B. FOUNDATION N.Y.

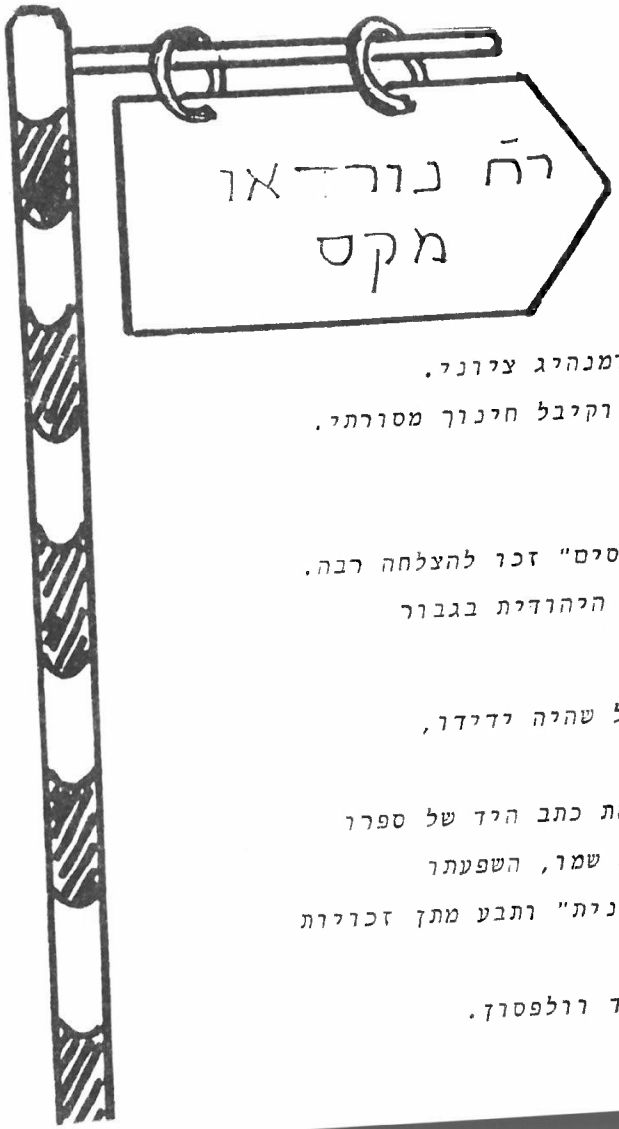

(1923 - 1849)

שמו הספרותי של שמחה מאיר זיצפלד, סופר, רופא ומנהיג ציוני.
נולד בהונגריה, עפי אביו חרב למד עברית ולדיכנו וקיבל חינוך מסורתי.
הוסמך כרופא באוניברסיטה של בודפסט.
ספריו הבקורתיים על החברה ומוסדותיה כגון:
"השקרים המוסכמים של האנושות התרבותית" ו"פרדוקסים" זכו להצלחה רבה.
נורדאו, שהתרחק מן היהדות, התחיל להתעניין בבעיה היהודית בגבור
האנטישמיות באירופה בשלהי המאה ה- 19.

בימי משפט דרייפוס עבד כעתונאי בפריס, וכמו הרצל שהיה ידידו,
ראה את האנטישמיות בהשתוללותה.
נורדאו היה גם בין הראשונים שהרצל נתן לו לקרא את כתב היד של ספרו
"מדינת היהודים". נורדאו התלהב לרעיון והעמיד את שמו, השפעתו
וקשריו לשרות התנועה הציונית. צדד ב"ציונות המדינית" ותבע מתן זכויות
מדיניות מלאות על ארץ ישראל לעם ישראל.
שימש כיועצו המדיני של הרצל ואחריו כיועצו של דוד וולפסון.

אחרי מלחמת העולם הראשונה הוזמן ע"י ד"ר חיים ויצמן שנבחר לנשיא ההסתדרות הציונית העולמית, ללונדון לכהן כיועצו המדיני.
הוא תבע להעלות מיד לארץ ישראל חצי מליון יהודים, לישבם על הקרקע ולשלבם בכלכלת הארץ (שהיתה כבר בשלטון המנדט הבריטי), וכך "לכבוש את ארץ ישראל בעבור עם ישראל".

בדרך זו קיוה לקדם את הסכנה הגדולה שרחפה, לדעתו, על היהודים באירופה.
אולם המנהיגות הציונית ראתה בתכניתו של נרדאו חלום שאינו ניתן להגשמה ומעמדו נתערער.
הוא מת בפריס ב- 1923. עצמותיו הועברו לבית העלמין הישן בתל-אביב.

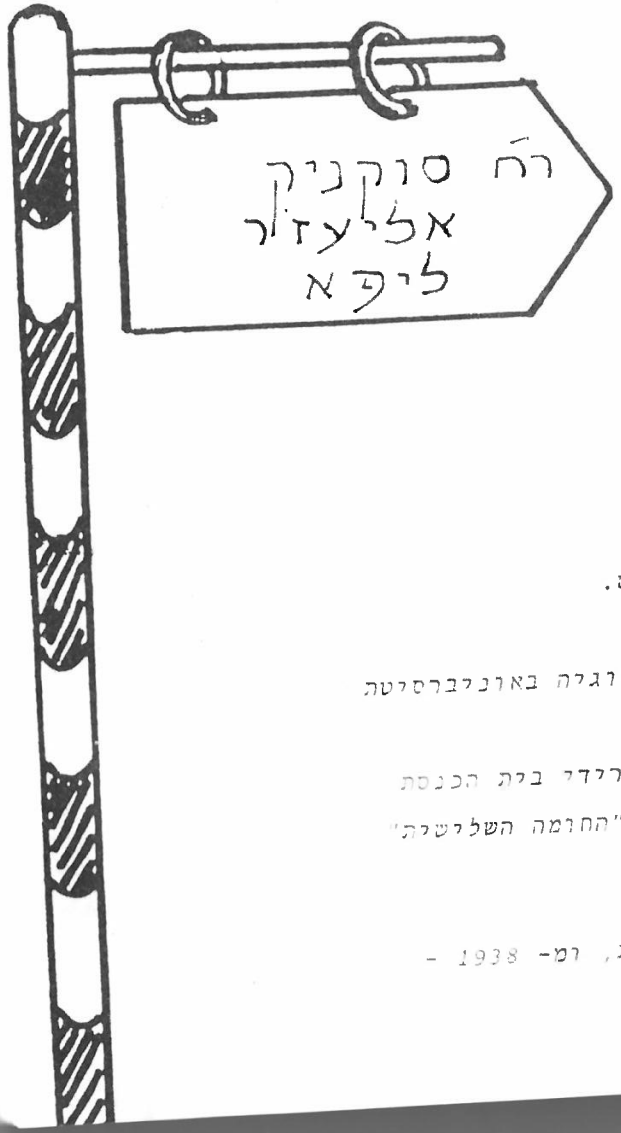

(1953 - 1889)

יליד ביאליסטוק. ארכיאולוג וחוקר עתיקות א"י.

תלמיד ישיבות לומז'ה וסלובודקה.

בשנת 1912 עלה לא"י ולמד בבית המ"ד למורים בירושלים.

למן 1914 עסק בהוראה.

בשנת 1917 התנדב לגדודים העבריים. השתלם בארכיאולוגיה באוניברסיטה ברלין, וב- 1926 הוסמך בתואר ד"ר במכללת דרופסי.

סוקניק השף בחפירות מטעם האוניברסיטה העברית את שרידי בית הכנסת בבית-אלפא ובחמת גדר (1932). השתתף בגילוי שרידי "החומה השלישית" בירושלים, והיה מחוקרי שומרון (1931-33).

למן 1935 היה מרצה לארכאולוגיה באוניברסיטה העברית, ומ- 1938 - פרופסור ומנהל המוזיאון לעתיקות היהודים.

בשנת 1947 הגיע לידיו חלק ממגילות מדבר - יהודה והוא היה הראשון
שעמד על ערכן והקדיש את שארית חייו לחקירתן.
ישראל לידיק הוא בנו.
מפירסומיו: "ארצנו", "חפירות החומה השלישית של ירושלים העתיקה",
"בית הכנסת העתיק בבית אלפא", "בית הכנסת של דורא אברופוס וציוריו"
ו"אוצר המגילות הגנוזות" שנתפרסם אחרי מותו.
ספר ח' של הקובץ "ארץ ישראל" הוקדש לזכרו ובו מאמרים עליו ועל חבוריו.

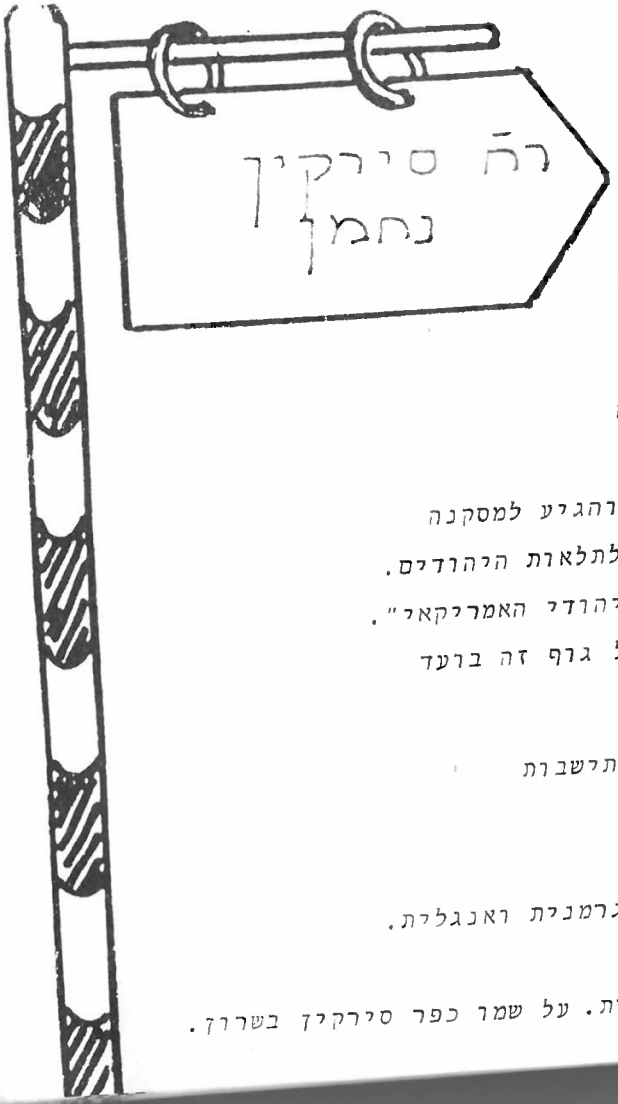

(1924 - 1867)

עתונאי, הוגה דעות ומנהיג ציוני סוציאליסטי.
נולד ברוסיה, למד בברלין והוסמך כד"ר לפילוסופיה
באוניברסיטה של ציריך.

שילב את הכרתו הציונית עם האידיאל הסוציאליסטי, והגיע למסקנה
כי רק בהקמת מדינה יהודית סוציאליסטית יבוא הקץ לתלאות היהודים.
בשנת 1907 יצא לארה"ב והיה בין מיסדי "הקונגרס היהודי האמריקאי".
אחרי מלחמת העולם הראשונה יצא לאירופה כנציגו של גוף זה בועד
המשלחת היהודית לועידת השלום.

בשנת 1920 ביקר בא"י והעלה את תכניתו בדבר הקמת התישבות
המונית על יסודות של שיתוף.
תורתו שימשה יסוד לדרכה של תנועת הפועלים בארץ.
סירקין היה סופר פורה, כתב עברית, אידיש, רוסית, גרמנית ואנגלית.
כתביו המקובצים הופיעו בארץ בעברית.
עצמותיו הועברו לארץ ונטמנו "באהלו" שעל שפת הכנרת. על שמו כפר סירקין בשרון.

נחמן סירקין, תמצית דבריו בקונגרס אוגנדה, 1903

(נחמן סירקין דיבר בעד ההצעה. הוא אמר:) רצינות השאלה העומדת לדיון מחייבת להתגבר על רגשות ולנהוג לפי השכר הישר. ואילו הנימוקים שהביאו מתנגדי התוכנית אינם אלא רומאנטיים. לא הבגידה בציון מכריחה אותנו לפנות אל ארץ אחרת אלא המצוקה הקשה של המונינו והצורך הדחוף בהסדרת ההגירה, תובעים מאתנו תשובה, והציונות חייבת ליטול לידיה את היזמה בשאלות החיוניות האלה של היהדות. אם לא נעשה זאת, נסבול אבדות כבדות, שכן מדי שנה בשנה מתפזרים הרבה יהודים על־פני כל ארצות־כדור הארץ, ושאלת ההגירה מחמירה והולכת. כנציגים של ההסתדרות היחידה ביהדות עלינו לדיענות לצורך הזה. אם אנחנו לא נטפל בעניין, תטפל בו חברת יק״א, או ארגון פילאנטרופי אחר, והעניין רק יפסיד מזה. אין זה נכון, כי עם קבלת ההצעה לגבי אפריקה המזרחית אנו מוותרים על התקווה לארץ־ישראל. הלא המניעים הפנימיים הדוחפים אותנו לארץ־ישראל אופיים אינו סוציאלי־כלכלי בלבד, אלא גם נפשי־מוסרי; אמור מעתה, אין לנו לחשוש מפני אפריקה המזרחית, כי היא לא תספק את הרגש הלאומי שלנו.

תרגום חופשי מתוך דו״ח הקונגרס הציוני

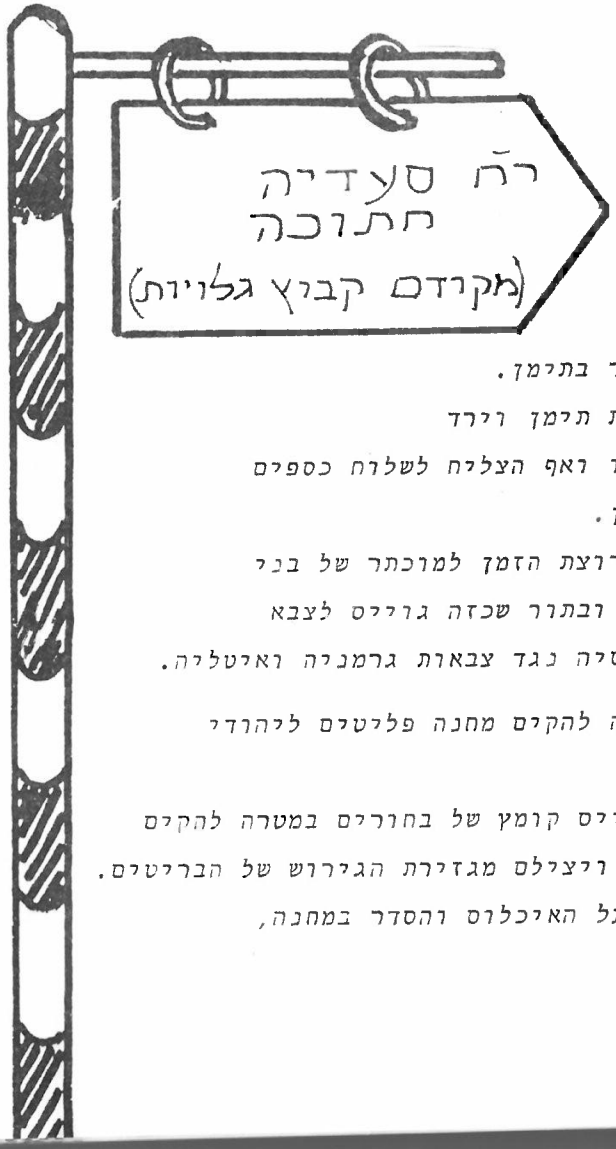

(1926 - 1985)

ראש מועצת יהוד ז"ל.

חתוכה סעדיה נולד בשנת 1926 בעיירה "דמת" אשר בתימן.

התיתם מאביו בגיל 7 שנים ובגיל הנעורים עזב את תימן וירד לעיר "עדן" - פרובינציה בריטית שם עבד למחיתו ואף הצליח לשלוח כספים לאמו האלמנה ושלושת אחיו הצעירים שנותרו בתימן.

עוד בנעוריו, החל לגלות כושר מנהיגות והפך במרוצת הזמן למוכתר של בני עיירתו ב"עדן". סעדיה זכה לקבל אזרחות בריטית ובתור שכזה גוייס לצבא הבריטי במלחמת העולם השניה ונלחם באפריקה ובאסיה נגד צבאות גרמניה ואיטליה.

בשנת 1945 הגיעו שליחי ארץ ישראל ל"עדן" במטרה להקים מחנה פליטים ליהודי תימן אשר ישמש כתחנת ביניים עד לבוא הגאולה.

שמעו של סעדיה הגיע עדיהם ומיד הטילו עליו לגייס קומץ של בחורים במטרה להקים מחנה במדבר "חאשד" שיקלוט את פליטי היהודים ויצילם מגזירת הגירוש של הבריטים.

המחנה הוקם וסעדיה נתמנה כקצין בטחון ואחראי על האיכלוס והסדר במחנה, בשנים 1945 - 1949.

במרס 1949 עלה לארץ והשתקע עם בני משפחתו בכפר יהוד. תוך מספר חדשים נקרא לדגל ושוב יצא בשלוחות מטעם הסוכנות והג'וינט ל"עדן" כדי לארגן את ענייני הבטחון והסדר במחנה הפליטים - מחנה "גאולה" ושם נשאר עד לסיומו של המבצע "על כנפי נשרים". עם הגיעו לארץ הצטרף למפא"י ותוך פרק זמן קצר נבחר למזכירות המצומצמת ולאחר מכן למזכיר הסניף.

בתקופת כהונתו כמזכיר,עשה בדק בית, ערך שנויים שהפכו את הסניף למוקד התעניינות בקרב תושבי העיירה - יהוד.

מעמדו הלך והתחזק ובבחירות של 1960 נבחר לראשות המועצה.

יהוד, פשטה צורה ולבשה צורה מכפר ערבי נטוש, לעיירה משגשגת ויפה שהיקנו לה מוניטין בזכות תנופת הפתוח והחינוך, הספורט, האינטגרציה ומזוג הגלויות שהפכה לאות ולמופת של שותפות ואורח חיים.

סעדיה ידוע כאיש המעש והיצירה. אישיותו העממית הלהיבה המונים.

יושרו, סבלנותו ונכונותו לעזור, הקנו לו פופולריות מרשימה.

לעולם לא פטר עצמו מדאגת היחיד והרבים. המשרד, הרחוב וביתו הפרטי, הפכו למקומות מפגש שגרתיים ולעולם לא היו שעות או ימים מוגדרים לקבלת קהל.

בזכות כל אלה, הצליח לשוות לעצמו דמות חברית ואבהית.

במאי 1985 הלך לעולמו והוא בן 59.

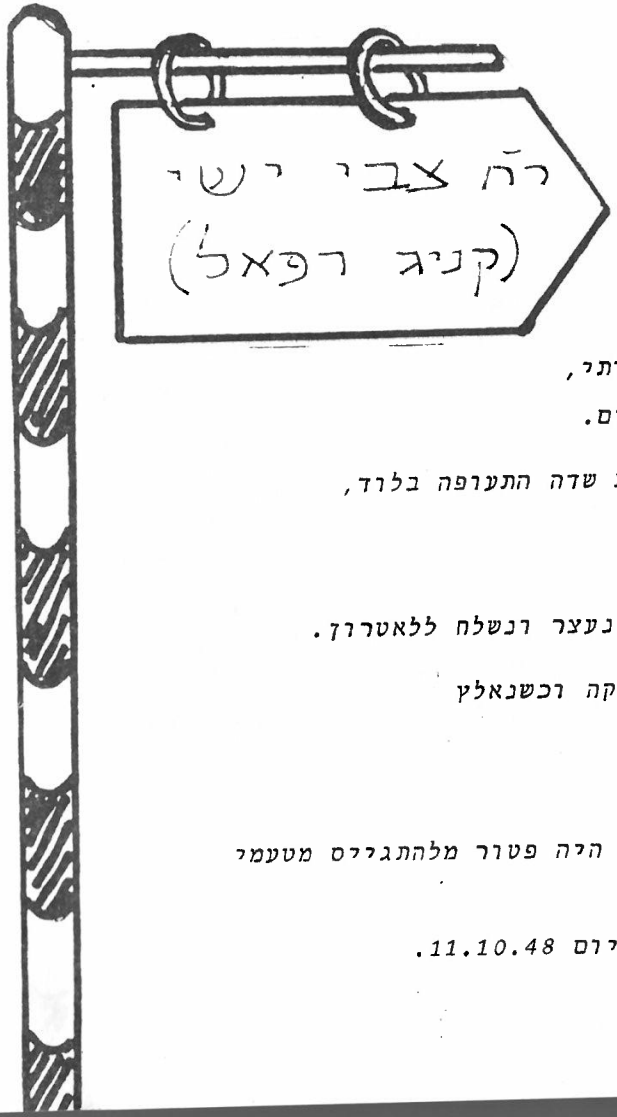

יליד פולין. עלה לארץ בשנת 1936.

התגייס לצבא הבריטי, שירת בחיל המהנדסים המלכותי,

השתלם במקצועות טכניים, מנהל תחנת רכבת במצרים.

חזר לארץ, וחידש פעילותו במחתרת, השתתף בהתקפת שדה התעופה בלוד,

מטעם תנועת המרי בהתקפת אצ"ל על משטרת רמת-גן.

נפצע וצויין כמפקד מוכשר.

השתתף בהרבה מבצעים נגד הבריטים, בשבת השחורה נעצר ונשלח ללאטרון.

עמד בראש ההסתערות של פלוגת אצ"ל על העיר העתיקה וכשנאלץ

לסגת פרץ בבכי.

פקד על כיבוש יהודיה הערבית.

עם פרוק אצ"ל התגייס לצבא ההגנה לישראל, אם כי היה פטור מלהתגייס מטעמי

בריאות, שירת בדרגת סרן.

בצאתו למסע סיור נפל בתאונת דרכים בדיר עמאר ביום 11.10.48.

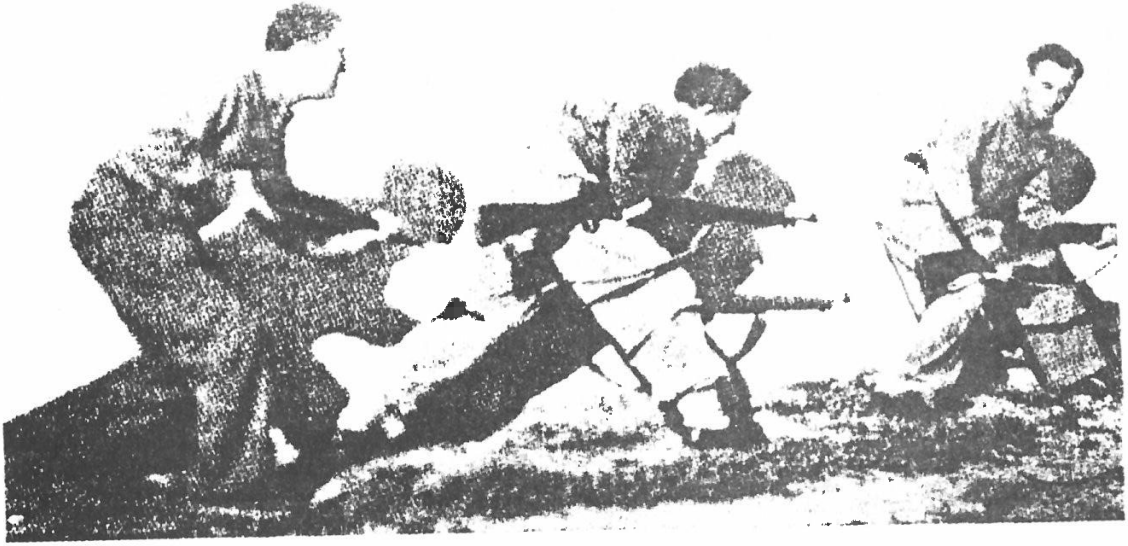

לחימה במחתרת נגד הבריטים

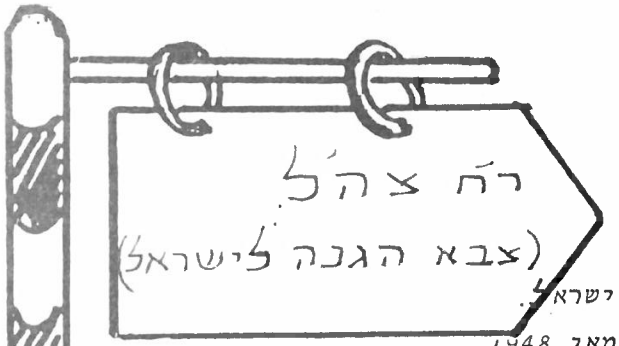

ראשי תבות של בצא הגנה לישראל, צבאה של מדינת ישראל.
צה"ל הוקם על פי פקודת הממשלה הזמנית ב- 26 במאי 1948
בעיצומה של מלחמת העצמאות.
הפקודה קבעה בין השאר, כי צה"ל יורכב מחילות: יבשה, אויר וים.
במצב חרום יוכהג גיוס חובה לצה"ל וכי אסורה הקמתו או גיוסו
של כוח מזוין חוץ מצה"ל.
באותה פקודה נכלל גם נוסח השבועה, שכל מי שמשרת בצה"ל חייב להשבע.

נוסף ל"הגנה" נכללו בצה"ל שני ארגוני המחתרת שהיו אז בארץ - אצ"ל ולח"י.
כיון שעם הקמת צה"ל לא הותר קיומו של כוח צבאי זולתו, הוסכם עם
ראשי אצ"ל ב- 1.6.48 על פרוק הארגון והעברת אנשיו וציודו לצה"ל.

בהתאם לחוק שרות בטחון תש"ט (1949) מורכב צה"ל משתי מסגרות -
הצבא הסדיר וצבא הצלואים. הצבא הסדיר מורכב מחיילים בשרות חובה
ומשלד פקודי ומקצועי של חיילים בשרות קבע.

גיל גיוס החובה הוא 18 שנים ומשך הגיוס - 3 שנים לגברים ו-2 שנים לנשים.
בני המעוטים, הדרוזים והצ'רקסים גם מגויסים לצה"ל.
צבא המלואים מהווה את עקר כוחו ומניינו של צה"ל.
הוא כולל את כל המשתחררים מהצבא הסדיר עד הגיעם לגיל 50.
(ומעבר לו - בהתנדבות).
חייליו נקראים לשרות של חודש בשנה או יותר לפי צורכי הבטחון.
בעת חרום נקראים אנשי המלואים לשרות פעיל בשטות גיוס מהירות.
הודות לכך מתאפשרת כוננות צבאית מתמדת של מדינת ישראל,
תוך המשך החיים האזרחיים התקינים.

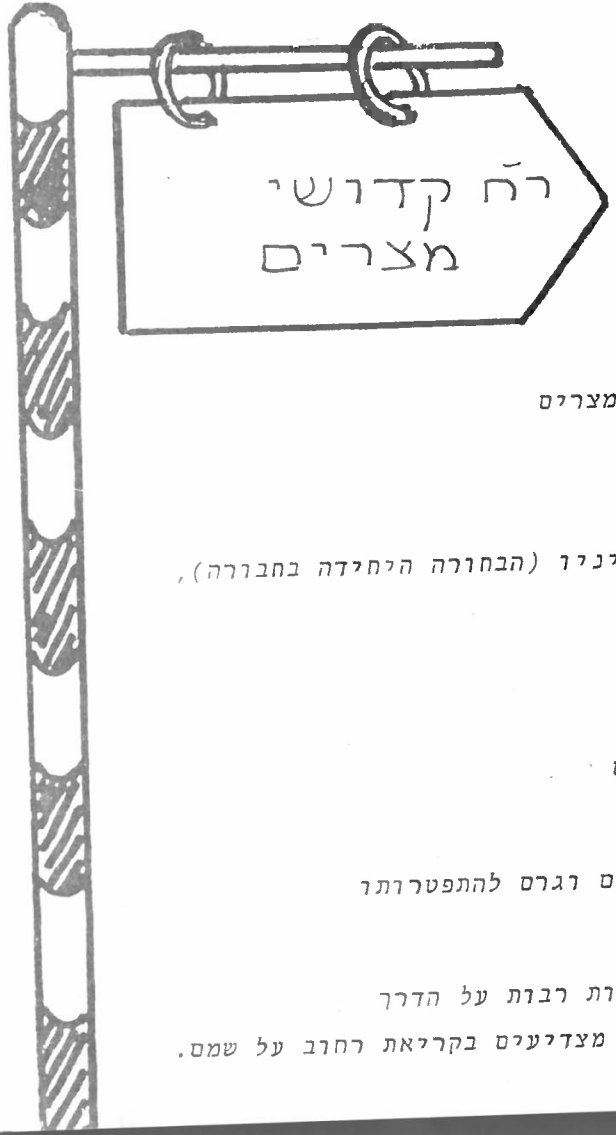

בשנת 1954 נתפסה במצרים קבוצת צעירים יהודיים,
סטודנטים שהואשמו בפעולות פיגוע במוסדות שונים במצרים
והתארגנות ציונית - חתרנית נגד השלטון.

התקיים משפט ראוה לכל חברי הרשת הציונית: -
פיליפ נתנזון, ד"ר משה מרזוק, שמואל עזר, מרסל נינייו (הבחורה היחידה בחבורה),
ויקטור לוי, רוברט דסה, מאיר זפרן ומאיר מיוחס.
נשפטו למות בתליה - שמואל עזר וד"ר משה מרזוק.
היתר קבלו מאסר ממושך עם עבודת פרך.

הצעירים הפגינו אומץ לב רב ועמידה גאה מול שוביהם
וישבו בכלא המצרי כ- 14 שנה.

בארץ חולל האירוע שכונה "עסק הביש" ויכוחים קשים רגרם להתפטרותו
של בן-גוריון מראשות הממשלה.

היום נמצאים שרידי הנאשמים בארץ כשבלבם עדיין תהיות רבות על הדרך
בה טופלו. לזכר הקדושים שנתלו ולאלה שנותרו בחיים מצדיעים בקריאת רחוב על שמם.

עולי הגרדום במצרים

שמואל עזאר דר מרזוק

שנואל בכור עזאר (נוימין) וד"ר
נשה ליטו מרזוק ← חברים
בתנועה הציונית במצרים.
נתפסו בהיותם ברשת ישראלית
חשאית והועלו על הגרדום
בשנת 1955

שנת 1955

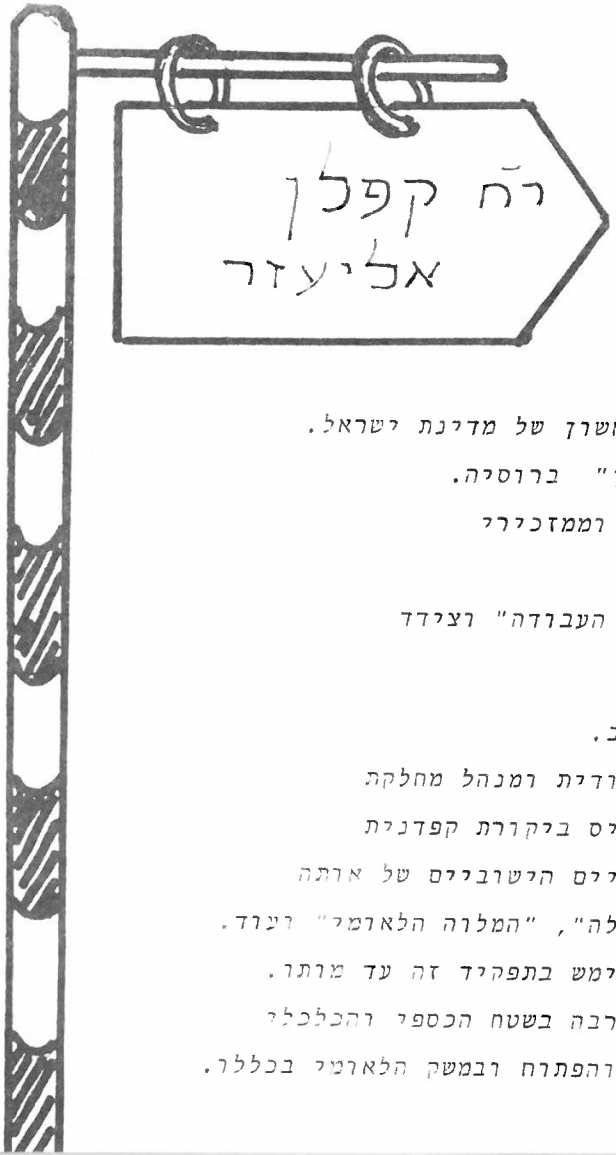

(1881 - 1952)

נולד במינסק. מנהיג פועלים בא"י ושר האוצר הראשון של מדינת ישראל.
קפלן, מהנדס במקצועו, היה ממיסדי "צעירי ציון" ברוסיה.
בשנת 1923 השתקע בא"י והיה מראשי "ההסתדרות" וממזכירי
הועה"פ ב- 1929 - 1933.
פעל לשיפור היחסים בין "הפועל הצעיר" ל"אחדות העבודה" וצידד
באיחודן למפלגה אחת, מפא"י (1929).

בשנים 1925 - 1933 היה חבר מועצת עירית תל-אביב.
בשנים 1933 - 1948 היה חבר הנהלת הסוכנות היהודית ומנהל מחלקת
הכספים שלה. הוא השיג מלוות בחו"ל וניסה להכניס ביקורת קפדנית
במנגנון. קפלן היה בין יוזמי כל המפעלים הכספיים הישוביים של אותה
התקופה: "כופר הישוב", "מגבית ההתגייסות וההצלה", "המלוה הלאומי" ועוד.
בכנסת הראשונה והשניה, הוא נבחר לשר האוצר ושימש בתפקיד זה עד מותו.
בשנותיו הראשונות של המדינה היה אחראי במידה רבה בשטח הכספי והכלכלי
ולשיטת הפיקוחים המסועפת בתחום המטבע, המסחר והפתוח ובמשק הלאומי בכללו.
בסוף ימיו נתמנה סגן רה"מ.

(המשך בעמוד הבא)

"אלו הם הכוחות המזוינים של ישראל – חיל הים, חיל האוויר, חיל השריון, חיל הרגלים, חיל התותחנים, חיל ההנדסה, חיל הקשר, חיל הרפואה, חיל האספקה, חיל הנהגת הרכב, חיל המודיעין, חיל המשטרה הצבאית, חיל השיפוט הצבאי."

"אבל..."

"אבל מה?" שאל רבקי בקול מאיים. "אבל מה, אתה חושב שאתה יודע יותר טוב ממני מה הכוחות המזוינים של ישראל צריכים?"

"לא, אבל..."

"אבל מה?" שאל רבקי בקול מאיים. "אבל מה, אתה חושב שאתה יודע יותר טוב ממני מה הכוחות המזוינים של ישראל צריכים?"

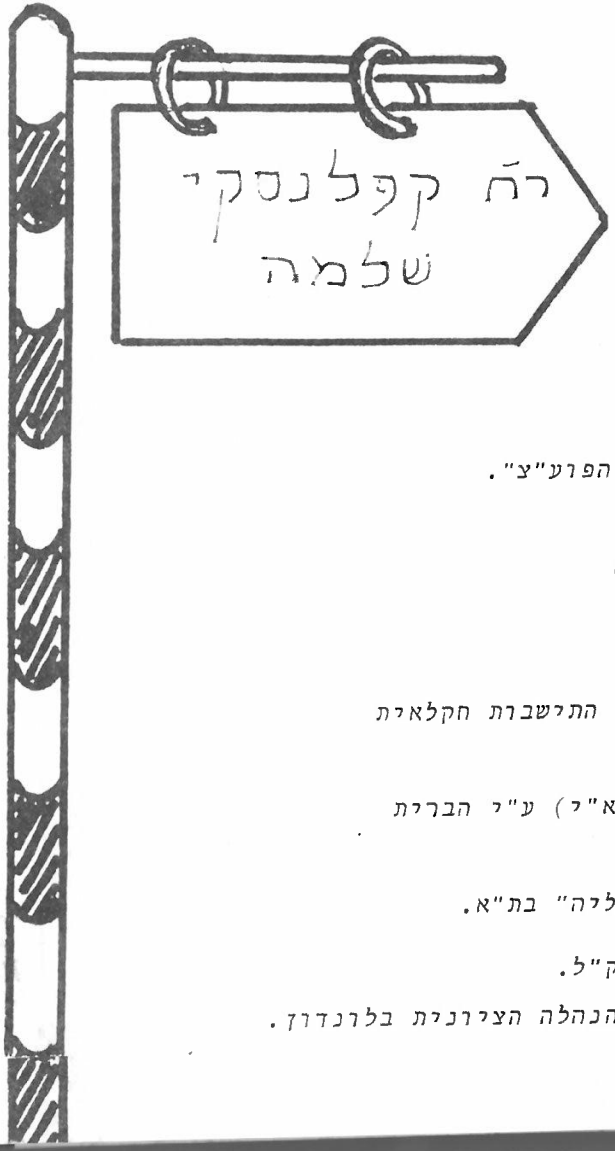

(1884 - 1950)

יליד ביאליסטוק. ממנהיגי תנועת "פועלי ציון".

קפלנסקי מהנדס במקצועו, הצטרף בצעירותו לתנועת "הפוע"צ".

בשנים 1903 - 1912 חי בווינה.

הוא יסד את מפלגת פוע"צ באוסטריה וערך את בטאונה

"הפועל היהודי" ביידיש ובגרמנית.

קפלנסקי היה **ממיסדי הברית העולמית של פוע"צ.**

בהשפעת פרנץ אופנהיימר היה מראשוני הפעילים למען התישבות חקלאית

קואופרטיבית בא"י וממיסדי מרחביה.

יזם את הקמת קופת פועלים א"י שנוסדה ב- 1910 (קפא"י) ע"י הברית

העולמית של פוע"צ לשם עדוד משקים קואופרטיביים.

בשנת 1912 עלה לא"י והורה מתמטיקה בגימנסיה "הרצליה" בת"א.

בשנים 1913 - 1919 היה מזכיר הלשכה הראשית של הקק"ל.

בשנים 1919-21 שימש מנהל הועדה לכספים ולכלכלה בהנהלה הציונית בלונדון.

בשנים 1927-29 היה חבר ההנהלה הציונית בירושלים ומנהל מחלקת ההתישבות שלה.

בשנים 1929-31 שהה בלונדון בשליחות ציונית.

משנת 1932 עד מותו היה מנהל הטכניון בחיפה.

קפלנסקי התנגד להקמת מדינה יהודית ודגל בדו-לאומיות.

הוא פרסם מאמרים וחוברות ברוסית, גרמנית, אנגלית, עברית ויידית

בקובץ "חזון והגשמה".

חוברתו "כוח הקליטה של א"י" שימשה לפני מלחמת העולם הראשונה

מכשיר הסברה ציוני חשוב.

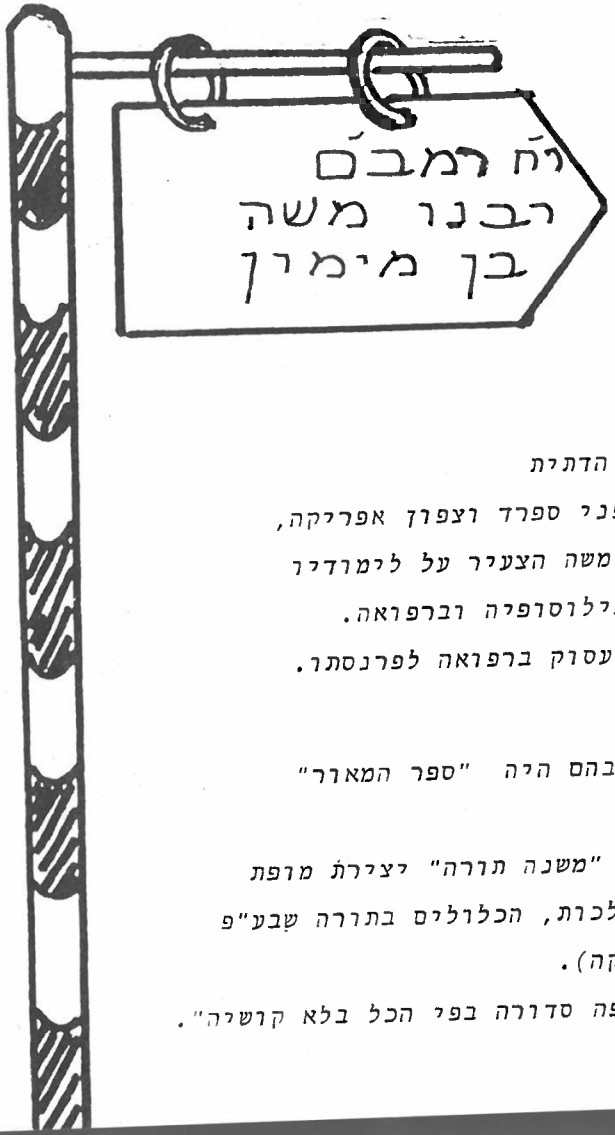

(1204 - 1135)

גדול בעלי ההלכה, הוגה דעות ורופא.

נולד בקורדובה שבספרד. אביו שימש בה כדיין.

בהיותו בן 13 נאלצה משפחתו להמלט מאימת קנאותם הדתית של הכובשים המוסלמים. במשך כ- 20 שנה נדדו על פני ספרד וצפון אפריקה, זמן קצר אף שהו בארץ ישראל. בשנות הנדודים שקד משה הצעיר על לימודיו והגיע לבקיאות מופלגת בספרות ההלכה היהודית, בפילוסופיה וברפואה.

בשנת 1168 השתקעה המשפחה במצרים, והרמב"ם החל לעסוק ברפואה לפרנסתו. לימים היה לרופא האישי של השולטן.

הרמב"ם כתב ספרים בנושאי הלכה ואמונה. הראשון שבהם היה "ספר המאור" הכולל הקדמות ובאור מקיף לששת סדרי המשנה.

בשנת 1177 סיים את כתיבת ספרו "יד החזקה" או "משנה תורה" יצירת מופת הלכתית כבירת מימדים. בה קיבץ את כל הדינים וההלכות, הכלולים בתורה שבע"פ וחלקם לפי ענינם לי"ד חטיבות (מכאן השם "יד החזקה).

מטרתו של הרמב"ם היתה כדבריו, "שתהא תורה שבעל פה סדורה בפי הכל בלא קושיה".

בשנת 1190 סיים את חבורו של ספרו הגדול השני "מורה נבוכים".
ספר זה נועד לקומץ נבחרים בלבד הבקיאים הן בתורת ישראל והן בפילוסופיה היונית, והם נבוכים לנוכח הסתירות המתגלות, לכאורה בין שני סוגי האמת.

ספר זה ממצה את דעותיו של הרמב"ם בדבר תכלית קיומו של האדם בעולם.
לדעתו תפקידה של הדת: לתקן את החברה לפי הדרוש לצרכיו של האדם השלם.
ספר זה חולל פולמוס סוער ביהדות שנמשך למעלה ממאה שנה והשפיע מאוד על הוגי דעות נוצרים ועל פילוסופים מוסלמים.

נוסף על ספריו בנושאי הלכה ואמונה, כתב הרמב"ם גם ספרי רפואה.
חיבר את "ספר המצוות", את "אגרת קדוש השם" (עדוד לאנוסים שהתאסלמו), את "אגרת תימן" ועוד.

על הערצה שרחש רובו של העם לרמב"ם יעידו דבריו של המשורר אלחריזי:

"ממשה (בן עמרם) עד משה (בן מימון) לא קם כמשה"!

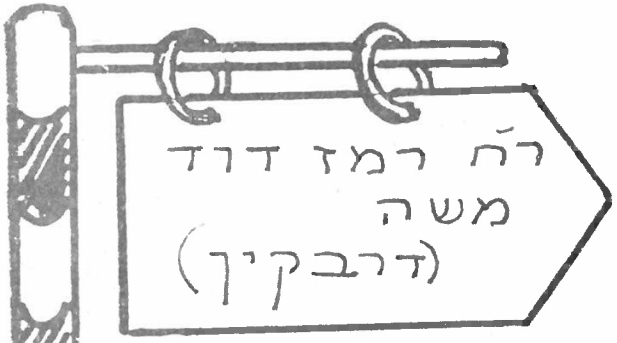

(1951 - 1886)

מנהיג פועלים באי"י. מנערותו היה חבר "פועלי ציון".

בשנת 1911 היגר לקושטא, שם למד משפטים ונפגש עם י. בן-צבי ד.ד. בן-גוריון.

בשנת 1913 עלה לא"י וכאן קיבל את שם משפחת אשתו - רמז.

רמז היה פועל חקלאי בבאר-טוביה, בכרכור ובזכרון-יעקב (בה גם נקבר).

בשנת 1919 חתם (יחד עם בן-גוריון, בן-צבי, טבנקין ואחרים) על הכרוז שקרא לאיחודם הפוליטי והמקצועי של פועלי א"י. מאז היה ממנהיגי "אחדות העבודה", ואחרי איחודה עם "הפועל הצעיר".

היה ממיסדי "ההסתדרות" (1920).

בשנים 1921 - 1927 עמד בראש המשרד לעבודות ציבוריות (אח"כ סולל בונה).

13 שנה היה מזכ"ל "ההסתדרות" וממקימי חברותיה:

"שיכון", "צים", "ניר", "הסנה" ועוד.

בשנים 1944 - 1948 היה יו"ר "הועד הלאומי".

רמז נמנה עם האגף המתון במפא"י וצידד באי החרפת היחסים עם ממשלת המנדט אף אחרי פרסום "הספר הלבן" ב- 1939.

נעצר "בשבת השחורה" (1946) ונכלא בלטרון.

רמז היה ציר בקונגרסים ציונים וחבר הועה"פ הציוני.

בממשלה הזמנית ובממשלה הראשונה היה שר התחבורה, ואח"כ - עד מותו שר החינוך והתרבות.

בנו יחידו אהרון רמז שירת במלחמת העולם השניה בחיל האויר הבריטי, היה המפקד הראשון של חיל האויר הישראלי (1948 - 1951).

גדול המשוררים של יהודי תימן. נולד ליד העיר תעיז, אך רוב שנותיו עברו עליו בצנעא, עיר הבירה של תימן.

נוסף על למוד התורה שבכתב ושבעל פה, למד גם קבלה ובבגרותו חיבר פרוש לתורה ברוח הקבלה ("חמדת ימים"). גם שירתו הושפעה מתורת הנסתר ורבים משיריו הם בעלי גוון מסתורי וסמלי.

שיריו של שלום שבזי נחלקים לכמה סוגים: יש בהם שירי הלל לנכבדים יהודים ומוסלמים, שירי פולמוס ושעשוע, שירי תהילה לה', תפילות ושירי אהבה המתארים את האהבה בין הקדוש ברוך הוא לבין כנסת ישראל.

רבים משיריו של שבזי מבטאים כסופי גאולה, ובאחדים מבם הוא מקונן על יסורי הגלות מידי "בני קדר ופרא".

שירתו טבועה בחותמה המיוחד של גולת תימן, ואכן יהודי תימן העריצוהו עוד בחייו וכללו רבים מפיוטיו בסדור התפילה שלהם וספרו אודותיו ספורי נפלאות כעל צדיק ומחולל נסים.

יִתְקַבְּצוּ כָּל יוֹשְׁבֵי מְדִינוֹת
נַעֲלֶה לְאַרְצֵנוּ בְּקוֹל רְנָנוֹת
נִתְעַדְּנָה שָׁמָה בְּמַעֲדַנּוֹת
נִהְיֶה בְּאֶרֶץ הַצְּבִי שְׁרוּיִם

וּבְנֵי שְׁמוֹנוֹת
שִׁיר עַל נְגִינוֹת
זוֹבוֹת צְפוּנוֹת:
עַל כָּל שְׁפָיִים:

נִשְׁמַת וְנָגֵל
קָטוֹן וְגָדוֹל
נַעֲלֶה בְּהַלֵּל.

מאת: ר׳ ש. שפיי.

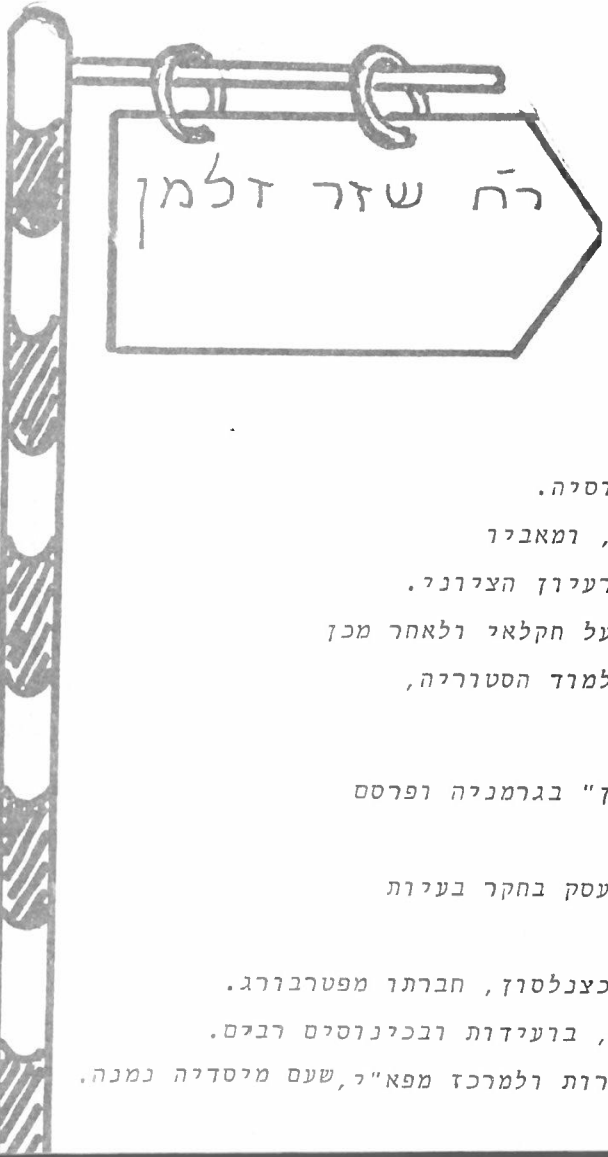

(1974 - 1889)

הנשיא השלישי של מדינת ישראל.

נולד כשניאור זלמן רובשוב במיר שבפלך פינסק ברוסיה.

אביו היה סוחר עצים. קיבל חינוך מסורתי ב"חדר", ומאביו

ירש את הדבקות בחסידות "חב"ד" ואת ההתלהבות לרעיון הציוני.

בשנת 1911 עלה לארץ. ישב שנה בקבוץ מרחביה כפועל חקלאי ולאחר מכן

חזר לרוסיה לצבא הצאר. כשהשתחרר יצא לגרמניה ללמוד הסטוריה,

פילוסופיה וחקר המקרא.

בתקופת מלחמת העולם הראשונה יסד את "פועלי ציון" בגרמניה ופרסם

בקביעות מאמרים על נושאים יהודיים.

בשנת 1920 יצא לא"י כחבר משלחת "פועלי ציון" ועסק בחקר בעיות

הארץ ובהכנות להקמת הסתדרות העובדים הכללית.

בשנת 1924 השתקע סופית בארץ ונשא לאשה את רחל כצנלסון, חברתו מפטרבורג.

כשרונו כנואם הפעיל בשנים שלאחר מכן בקונגרסים, בועידות ובכינוסים רבים.

נבחר להנהלת הועד הלאומי, לועד הפועל של ההסתדרות ולמרכז מפא"י, שעם מיסדיה נמנה.

אחרי מותו של ברל כצנלסון היה עורכו הראשי של העתון "דבר".
בתפקיד זה שימש עד 1949, כאשר נקרא לכהן כשר החינוך והתרבות בממשלת ישראל.
ב- 21 במאי 1963 בחרה בו הכנסת לנשיא המדינה. בתפקיד זה הקדיש תשומת לב
מיוחדת לבעיות וארועים תרבותיים ופתח את בית הנשיא לחוגים לחקר המקרא,
לידיעת עם ישראל בתפוצות ולידיעת ארץ-ישראל.
במאי 1873 פרש מתפקידו לאחר עשר שנות כהונה.
החל מתמסר לפעילות ספרותית. מבין הספרים הרבים שפרסם יש להזכיר את הבאים:
"תולדות בקורת המקרא", "כוכבי בוקר", "אור אישים","משבר האומה
במשבר העולם","שי לאבא" ועוד.

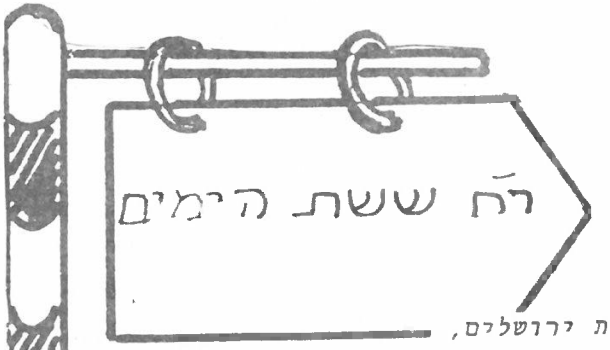

יום העצמאות תשכ"ז נחוג בישראל במצעד צבאי בחוצות ירושלים, למרות שירדן התלוננה בפני האו"ם, שהדבר מהוה פגיעה בהסכם שביתת הנשק עמה.

בעת המצעד נמסרה לרמטכ"ל הודעה, כי כוחות מצרים גדולים נוהרים אל תוך סיני. למחרת היום דרשה מצרים מחיל החירום של האו"ם, שניצב מאז "מבצע קדש" בגבולה עם ישראל ובשארם א-שיך לעזוב את עמדותיה. היה זה שיאה של הדרדרות צבאית ומדינית שהחלה זמן מה קודם לכן.

ראשיתה - בהסלמה בגבול הסורי בעקבות המערכה על הטית מי הירדן בשלהי 1964, שבה סכלה ישראל את מזימות הסורים להטות את מקורות הנהר, חתמה סוריה על הסכם הגנה עם מצרים. הסכם זה העניק לסורים תחושת בטחון והם יזמו פעולות חבלה ותקריות אש בגבול עם ישראל.

בחודש אפריל 1967 הופלו 6 מיגים סוריים בקרב אויר עם מטוסי צה"ל.

ברית המועצות שפרשה חסותה על דמשק, האשימה את ישראל בריכוז כוחות על הגבול במגמה לתקוף את סוריה.

הכחשותיו של ראש הממשלה ושר הבטחון לוי אשכול לא הועילו.

השליט המצרי גמאל עבד-אל-נאצר השתמש בתואנה זו של רכוז כוחות ישראליים כביכול, בגבול הסורי ונקט שורה של צעדים קיצוניים, כמו חסימת מצרי טיראן בפני תנועת אניות לאילת וממנה, שהביאו בסופו של דבר לעמות צבאי כולל במזרח התיכון.

ב-30 במאי חתם גם המלך הירדני הסכם צבאי עם מצרים והסכים שגנרל מצרי יפקד על צבאו. לא נותרה לישראל ברירה אלא להלחם על קיומה.

וכך ב-5 ביוני 1967 עם בוקר המריאו מטוסי חיל האויר הישראלי להתקפה. הם תקפו בעוצמה רבה את שדות התעופה הצבאיים של האויב במצרים, בסוריה, בירדן ואף בעיראק, והשמידו 350 מטוסי אויב - רובם על הקרקע.

קרבות הפריצה הקשים בסיני, המאבק העז על ירושלים והמערכה הכבדה בגולן, גבו מחיר דמים יקר: כ-800 מחילי צה"ל נפלו ואלפים נפצעו במלחמה שנמשכה ששה ימים בלבד.

אולם האויב שילם מחיר כבד הרבה יותר - המצרים סבלו כ- 12,000 אבדות בהרוגים וכ- 6,000 מחיליהם נפלו בשבי. כ- 80 אחוז מציודם הושמד במלחמה.

ישראל זכתה בשטחים שהבטיחו לה מרחב התראה (אשר חשיבותו הרבה הוכחה במלחמת יום הכפורים) והרחיקו את האויב מגבולותיה.

ומעל לכל זכתה לשחרר ולאחד מחדש את שני חלקיה של ירושלים, בירת ישראל.

רחובות נוספים ביהוד.

רח' ביקובסקי - תושב צרפת. עזר ליהוד בתרומה למערכת החינוך.

רח' הורדים - ורד - שיח קיצוני ומטפס ממשפ' הורדים, בעל עלים מורכבים מנוצים ופרחים גדולים בעלי גונים ובני-גונים שונים.

רח' הגפן - צמח מטפס על קנוקנות וגבעול מעוצה המצמיח אשכולות של ענבים. אחד משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ-ישראל.

רח' הנרקיס - צמח בר, בעל בצל. פרחיו גדולים, לבנים מפיצים ריח חריף ונעים, ניכרים בעטרתם הצהובה הדומה לכוס.

רח' האפרסק - עץ פרי ממשפחת הורדים. גדל באזור ההרים. פריו מתוק ועסיסי, ציפתו חומה או צהבהבה ובתוכו גלעין גדול וגבשושי.

רח' המלאכה - עבודה, אומנות, עסוק - "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך".
רחוב זה נמצא באזור התעשיה - שם מצויים בתי מלאכה
ומפעלים שונים.

איסוף מידע – עמליה צבוסקי.

עיצוב גרפי – מלכה גרציאני.

הדפסה – חנה צוהר.

סיוע כללי – רבקה קולר, ניל פולק.

עריכה – עליצה אבני.

הודפס בדפוס דף בועז
יהוד – טל-03-5366392